

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליה
גיליון מיוחד
חג השבועות
תשפ"א
גיליון תפ"ד
שנה עשירית

מפי ספרים וסופרים

כוחו של האדם השוקד על התורה

המוצלחים שצפויים להם. רק היהודי החכם ישב עם ספריו ולמד, ולא השתתף בשיחותיהם של הסוחרים. שאלו הסוחרים את היהודי: "האם גם אתה מוליך עמך סחורה?". השיב החכם: "כן, אך סחורתי יקרה יותר מכל סחורותיכם".

שמעו כך הסוחרים והתחילו לנסות לנחש איזו סחורה יקרה זו שמוכיל עמו היהודי. אחד אמר: "ודאי הוא מוכיל משי יקר". שני אמר: "אני חושב שיש עמו תכשיטי-זהב מרהיבים". שלישי אמר: "ואולי הוא נושא עמו יהלומים ואבנים יקרות אחרות?".

מרום סקרנותם החלו לחפש את הסחורה. הם שאלו את רב-החובל היכן מצויה סחורתו של היהודי. אמר להם רב-החובל: "היהודי הזה לא הביא עמו שום סחורה". בדקו הסוחרים בחדרו, וראו שאין גם שם זכר לסחורה כלשהי.

כך חיפשו ובדקו ולא מצאו דבר. לגלגו הסוחרים על היהודי: "לא סוחר אתה, אלא סתם עני שאין לו מאומה". אך החכם שתק ולא השיב להם מלה.

הספינה המשיכה במסעה ולפתע התנפלו שודדי-ים על האניה ולקחו את כל הסחורה שהייתה בה. הסוחרים העשירים נותרו בלי כסף ובלי רכוש, רק עם בנדיהם אשר לעורם.

אמר להם החכם: "עכשיו תיווכחו שסחורתי יקרה יותר משלכם". כשהגיעו ליבשה, נכנס החכם לבית-המדרש והחל לשוחח בדברי-תורה עם יושבי בית-המדרש. הללו ראו מיד כי האורח הוא חכם גדול. מיהרו להזמין את כל תלמידי-החכמים, והאורח דרש לפנייהם דרשה נפלאה ועמוקה.

אחרי הדרשה הכינו לכבודו סעודה גדולה וכיבדוהו כבוד רב. אחר החכם למארחיו: "אנא מכם, דאגו גם לסוחרים שבאו עמי בספינה, אשר שודדים גזלו מהם את כל סחורותיהם והשאירום בעירום ובחוסר-כל". שמעו היהודים בקולו, הכינו אכסניה לסוחרים ונתנו להם כסף שיוכלו לקנות אוכל ולחזור לבתיהם".

היו הסוחרים מלאי תודה לחכם, ובאו לבקש את סליחתו על שלגלגו עליו בהיותם בספינה. אמר להם: "הלא אמרתי לכם שסחורתי יקרה יותר משלכם; הסחורה שלכם יכולה להינטל מכם, ואילו סחורתי קיימת לעד". ועל כך אמר דוד המלך: "טוב לי תורת-פיך מאלפי זהב וכסף".

שלמה המלך אומר בספר משלי (פרק ה פסוק יט) על התורה "אילת אהבים ויעלת חן... באהבתה תשגה תמיד".

הגאון ברנני בעל הספר "בן איש חי" כותב בספריו, משל נפלא לעשיר גדול שהיה בקי ומבין בכל סוגי המרגליות, ויודע שוויה של כל מרגלית. היה לו משרד קטן שאליו היו מגיעים אנשים כדי להתייעץ עמו בעסקי המרגליות.

לעשיר זה הייתה אשה חכמה, והנה יום אחד הוציאה טבעת עם יהלום מידה ושאלה את בעלה כמה היא שווה? הסתכל העשיר בטבעת ואמר, אולי חמש מאות דולר. אמרה לו: בעל הטבעת מבקש עבורה אלף דולר. אמר לה: אין זה משתלם, החזירי את הטבעת למוכר.

היא המתינה מספר ימים, ונגשה אל בעלה, כשהפעם הייתה הטבעת מונחת לה על האצבע. אמרה לו, כמה שווה טבעת זו בעיניך? האם שווה היא אלפיים דולר, כפי שמבקש המוכר? התבונן העשיר בטבעת ואמר, טבעת זו שווה אלף וחמש מאות דולר.

אמרה לו האישה, הרי זו אותה טבעת שהראיתי לך לפני מספר ימים! איך יתכן שאתה, אשר בקי כל כך בערכן של אבנים יקרות, טעית טעות כה גדולה? וכי בזמן כ"ב קצר עלה המחיר באלף דולר?! אמר לה: זה לא נכון, אני מומחה ולא יתכן כי טעיית טעות כה גדולה, בוודאי אין זו אותה טבעת!

אמרה לו האישה: וכי אני מהתלת בך?! אלא אני אשיב לך את התשובה, כשהראיתי לך את הטבעת לפני מספר ימים הייתה הטבעת לבד, אבל עכשיו אתה רואה את הטבעת כשהיא מונחת על האצבע שלי, והחן והחביבות שלי בעיניך האירו על המרגלית הזאת, ולכן אתה אומר שהיא שווה אלף דולר יותר מכדי שוויה...

כך היא התורה: "אילת אהבים ויעלת חן, באהבתה תשגה תמיד", אם האדם דבוק בתורה ושוקד עליה, התורה משפיעה עליו חן מיוחד, עד שהקב"ה מתנהג עמו בהנהגה מיוחדת - למעלה ממה שמגיע לו באמת, ויצליח וירוויח בכל דרכיו. וזה הוא כוחו של האדם השוקד על התורה, שנאמר (משלי טז ב): 'משכיל על דבר ימצא טוב'.

ובאותו ענין מובא במדרש תנחומא (פ' תרומה) מעשה בתלמיד-חכם אחד שנסע בספינה. באותה ספינה נסעו סוחרים עשירים, שהובילו עמם סחורות. היו הסוחרים מתנאים בסחורותיהם איש לפני רעהו ומתארים את העסקים

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

אהבת רעים

בגמ' שבת (פח:) ואמר ריב"ל כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה חזרו ישראל לאחוריהן י"ב מיל. ודקדק רש"י באומרו שכנראה שהיו חוזרים עד קצה המחנה, גם קצה המחנה לא הרחיקו, והאיך עמדו כולם שם. אך באמת הוא ע"ד הענין שמעולם לא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים (אבות ה', ה') והי' מקום מועט מחזיק את המרובה, והענין שם הוא ע"ד אהבה דוחקת את הבשר (ב"מ פד.). רוכי רחמימין עזיזא אפותיא דספסירא הוה שכיבן (סנהדרין ז.), היינו מאהבה להקב"ה הוא יוצא מגדר אנושי מכל כלי הגוף ונשאר רק הנפש, והיא רוחני ואינה תופסת מקום, כן גם באן באמת גם קודם הקבלה היה ג"כ כאיש אחד בלב אחד, ביחוד הלב לה' לבדו, וכששמעו הדיבור מפי הקב"ה חזרו לאחוריהן י"ב מיל, היינו כדכתיב (שמות כ', ט"ו) ויבא העם וינגעו ויעמדו מרחוק, שגם אותן שהיו עומדים קרוב להר שהיה החשובים ומובחרים והראשים שבעם, וכמו"ש (רש"י שם י"ט, כ"ד, ע"ש), אהרן מחיצה לעצמו משה מחיצה לעצמו, גם המה מפחד ה' ומחדר גאוונו ית"ש חזרו לאחוריהן, וראו שגם המה אינם קרובים יותר מאחיהם

שבקצה המחנה, ונעשו עוד יותר דבקים באחיהם ממש בהשואה אחת, ומאהבת רעים באו לידי אהבת הקב"ה ויראתו ית"ש ונעשו בטלים ומבוטלים ויצאו מכלי הגוף ממש, ולא תפסו שום מקום, ומכוון דברי חז"ל הוא שכמעט נשאר על הי"ב מילין פנוי, כי נשארו נשמות ערומות בלי גופים, וכעין ששמעתי בשם צדיק א' כשהיה בביהמ"ד של הרבי מלובלין זי"ע בעת קריאת עשרת הדיברות, והביט בעת קריאת עשרת הדיברות בביהמ"ד ונדמה לו שכל הביהמ"ד היה פנוי ולא נשאר בו איש, היינו ג"כ כדברינו הנ"ל, עד שבאו מלאכי השרת והיה מדדין אותן ומסייעין אותן להתקרב מעט מעט ולחזור לחיותם. (ישמח ישראל)

הכנה לקבלת התורה

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים. איתא למה לא ניתנה התורה בחודש השני או הרביעי, מפני שיצאו ממצרים היה להם דין עבד ושפחה שצריכים להתמתין שלושה חדשים. וכתב מהר"ן ז"ל כל שלושה חדשים המה בבחי' הבחנה וקדושה.

והענין הוא, דעיקר הקדושה שצריך האדם לקדש עצמו בשלושה דברים, במחשבה דיבור ומעשה, ועי"ז זוכה לקבלת התורה. כדאיתא הרמז ע"ז הבדלת שלוש ערים, ששלושה ערים הם כנגד מחשבה דיבור ומעשה, וזה מרמזים ג"כ השלושה חדשים ניסן אייר סיון, שצריך לקדש ולטהר א"ע בשלושה דברים הנ"ל, עד שזוכים לקבלתה. והנה הרמז בזה, הודש ניסן רומז לקדושת הפה, שבחודש זה זוכים לקדש ולטהר הדיבור ע"י סיפור יצ"מ בפסח, ועוד שפסח זה פה סת, שזה מורה על קדושת הדיבור. אייר רומז לטהרת המחשבה כי רוב ימי הספירה המה בחודש זה, כמו שאנו אומרים "ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה", קדושה של מעלה רומז למחשבה (עיין אות ק"ב). סיון רומז לקדושת המעשה כי ע"י קבלת בחי' נעשה ונשמע זוכים לקדש המעשים.

ומי שלא קידש א"ע בשלושה החדשים הנ"ל אל יאמר לנפשו נואש. שעצמו של יום מקדש ומטהר ע"י שחושב בנפשו שעדיין לא תיקן שום דבר, ולכו נעשה לקרעים, וזוכה עי"ז לתשובה שלימה כמאז"ל שבירתן זו היא טהרתן דהיינו שע"י שבירת הלב באמת זוכים לטהר א"ע ולקבל את התורה"ק.

(עקידת יצחק)

עונה

וירא העם ויוגעו ויעמדו מרחוק. פרש"י ז"ל מהמכילתא, היו נרתעין לאחוריהן י"ב מילין ע"ש. וכן בתרגום יונתן וחמין כל עמא ורתען וכו'.

י"ל שאכן הוא דרך הצדיקים הגדולים בשעה שמתבוננים באורו ית"ש נרתעים לאחוריהם ויודעים שפלותם לפני השי"ת, כמ"ש הרמב"ם (הל' יסוה"ת פ"ב ה"ב) בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאלוקים לקל חי, וכשמחשב בדברים האלו עצמן, מיד הוא נרתע לאחורו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות עכ"ל. וזה פ"י הכתוב 'וירא העם ויוגעו' כלומר שראו אור ית"ש ונרתעין לאחוריהם, ויעמדו מרחוק' שראו מצבם השפל שהמה עוד ממרחק. וזה מה שהיה המעשה שאדמו"ר הקה"ט מהרמ"מ מווארק' זי"ע היה פ"א בווארשא, ונכסנו אליו לבקר שני גדולי הדור, ובשעה זו הרבי מווארק' מתפלל בתפילת שחרית, וישבו הגאון"ק הנ"ל לחכות עד שיגמרו הרבי תפילתו, והרבי היה מתפלל בישיבה, וכשהגיע קודם ק"ש פתאום קם הרבי ממושבו וגמר תפילתו בעמידה, והגאון"ק הנ"ל התחילו לדבר ביניהם בחשאי אם ע"פ הלכה היה מותר לרבי לעמוד קודם ק"ש, והרגיש אחד מחסידיו הרבי את שיחתם, ואמר להם איהר מיינט אז דער רבי האט זיך אויפגיטעלט עס האט איהם אויפגיטעלט, ויתבו רבנן וקשתקו לאות הודאה על דבריו, וכל הענין הזה מבואר בדברינו הנ"ל.

הגאון"ק הנ"ל לחכות עד שיגמרו הרבי תפילתו, והרבי היה מתפלל בישיבה, וכשהגיע קודם ק"ש פתאום קם הרבי ממושבו וגמר תפילתו בעמידה, והגאון"ק הנ"ל התחילו לדבר ביניהם בחשאי אם ע"פ הלכה היה מותר לרבי לעמוד קודם ק"ש, והרגיש אחד מחסידיו הרבי את שיחתם, ואמר להם איהר מיינט אז דער רבי האט זיך אויפגיטעלט עס האט איהם אויפגיטעלט, ויתבו רבנן וקשתקו לאות הודאה על דבריו, וכל הענין הזה מבואר בדברינו הנ"ל.

(אמונת משה)

הכנעה והתבטלות

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני וגו' ויחן שם ישראל נגד ההר (שמות י"ט, א-ב). פירושו, 'בחודש השלישי' שהוא מדת תפארת, כדאיתא בהגהות מהר"ח על הזוהר (ח"ב יא): סיון הוא תפארת, שם מ"ה, 'ביום הזה' ר"ל ביום זה דייקא, יום מ"ה לעומר, המורה על בחינת מה, 'באו מדבר סיני', השיגו אז ישראל, מעלת ההכנעה וההתבטלות, להיעשות הפקר כמדבר (עי' עירובין נד. במדבר"ר א, ז). ועי"ז זה יוחן שם ישראל, פירש רש"י ז"ל כאיש אחד בלב אחד, כי מבח הענוה נעשו כולם חנייה אחת, באחדות ובאהבת ריעים, כמבואר בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' צו אות א) על הפסוק (שמות יב, כב) ולקחתם אגודת אגודת, מי שהוא שפל באיזוב הוא יכול להיות בשלום ובאגודה אחת, מה שאין כן אם מנשא עצמו האחד על השני, אי אפשר להיות אגודה אחת, עכ"ד הק', ובכח זה זכו לקבל התורה הנקנית על ידי הכנעה.

ולכן לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל (שבת פו:), כי יקרת האור בהביר המופיע בשבת קודש, מסוגל להביא לידי ביטול, כמ"ש (בראשית ב, ג) ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו, כל קודש הוא מצד החכמה (פרדס שער יב פרק ג), היינו שמאיר בו אור החכמה שהיא הביטול, בחינת כח מה, ומחמת זה מוכשר הוא לקבלת התורה הק' אשר מחכמה עילאה נפקת.

(אמרי מנחם)

"אין מים אלא תורה"

הרב הגאון החסיד רבי איטשקע זצ"ל, בנו של כ"ק מרן הגאון האלקי הר"ר הרב בעריש מביאלא זי"ע, סיפר לפני כ"ק מרן בעל הישמח ישראל זי"ע שפעם אחת נסע הוא לטייל עם כ"ק מרן זי"ע האור טמיר ונעלם הרבי רמ"מ מווארק' זי"ע ושאל הרבי מווארק' את רבי איטשקע אם אביו אומר בביתו "תורה", ואמר לו הן, וצוה הרבי מווארק' לר' איטשקע שיאמר לפניו הד"ת מאביו, ואמר לו שאביו אמר בשם הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע ע"מ שאמר ישראל נעשה ונשמע (שמות כ"ד, ז) שהיה צריך כאו"א לומר אעשה ואשמע, והמשיל הרב ר' בונים כמו היושבים במאסר בחום היום וצמאים ומים אין להם, ופתאום בא אחד ושאל להם אם רצונם לשתות, ואז כל אחד משיב נשתה, יען שכאו"א יודע שכולם צמאים, כן בקבלת שכולם היו צמאים לדא"ה, לכן נאמר בלשון רבים וכאו"א ה' יודע הרגשות כולם, והקשה ע"ז הרבי מביאלא א"כ למה נאמר אז ישיר (שם ט"ו, א), ולא נאמר אז נשיר, ושאל הרבי מווארק' לר' איטשקע הנ"ל מה השיב ע"ז אביו, ולא השיב לו ר' איטשקע (מרן בעל ישמח ישראל זי"ע אמר לר' איטשקע בטח רצית לשמוע מה שתיירץ ע"ז הרבי מווארק' זי"ע מפני זה לא הגדת להרבי מווארק' תירוץ אביו זי"ע), ואמר ר' איטשקע לפני מרן בעל ישמח ישראל זי"ע שאביו הרב מביאלא זי"ע תירץ ע"ז שבשביל שקבלת היא לכל הדורות הבאים לפיכך אמרו בלשון רבים. וכ"ק מרן בעל ישמח ישראל זי"ע הגיד על קושיא הנ"ל דאז בצאת ישראל ממצרים שהיו משועבדים בחומר ולבנים, דעדיין לא ה' להם התורה, לכן היו כולם שווים ממש צמאים להמים של תורה, לכן אמרו בלשון רבים, אבל שירת השירה ה' מגודל אהבה מאהבת הלב להשי"ת שה' נובע על פניהם, ולזה לא היו כולם שווים לטובה בערך אחד,

רצית לשמוע מה שתיירץ ע"ז הרבי מווארק' זי"ע מפני זה לא הגדת להרבי מווארק' תירוץ אביו זי"ע), ואמר ר' איטשקע לפני מרן בעל ישמח ישראל זי"ע שאביו הרב מביאלא זי"ע תירץ ע"ז שבשביל שקבלת היא לכל הדורות הבאים לפיכך אמרו בלשון רבים. וכ"ק מרן בעל ישמח ישראל זי"ע הגיד על קושיא הנ"ל דאז בצאת ישראל ממצרים שהיו משועבדים בחומר ולבנים, דעדיין לא ה' להם התורה, לכן היו כולם שווים ממש צמאים להמים של תורה, לכן אמרו בלשון רבים, אבל שירת השירה ה' מגודל אהבה מאהבת הלב להשי"ת שה' נובע על פניהם, ולזה לא היו כולם שווים לטובה בערך אחד,

(מאורן של ישראל)

אלא כאו"א לפי מדריגתו ולפי מה דמשערי בליבא.

עבודת החג היא לקבוע התורה בקרבנו

וכל העם רואים את הקולות (שמות כ, טו). פ"י כ"ק מרן אדמו"ר הרבי הצעיר מווארקא זצלה"ה זי"ע, שבשעת מתן תורה ראו ישראל להכניס את הקולות של מתן תורה בקרבם.

והמכוון בדברות קדשו, שזאת פעלו ישראל בעצמם, שהתעוררות קבלת התורה לא תהא רק לשעה, אלא תשאר קבועה ועומדת בקרבם לדורות. ועי"ד זה יש להשתדל מדי שנה בשנה בחג השבועות שהתעוררות מתן תורה לא יחיה רק לזמן, אלא יקבע בקרבנו, כבקשתנו (תפילת העמידה לשלוש רגלים) והשיאנו ה"א את ברכת מועדיך לחיים ולשלום לשמחה ולששון. וכמו"כ צריך לראות ליטול את קבלת התורה לתוך ביתו, לחיות עם התורה בחיי יום יום, כמו שנצטוו ישראל אחר מתן תורה (דברים ה, כז) שובו לכם לאהליכם. ומה גם ובפרט בניעילת חג השבועות, בזמן הנבחר ביותר, גמר ותכלית כל ימי הפסח וספירת העומר, זה תפקידנו, לבל ילך לריק החג הק' הזה ח"ו, "זאל נישט ווערן פאר-פאטשקעט דער יו"ט", אלא לקבוע התורה בקרבנו.

ובזכות זה יקויים בנו דברי נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה שהיום יומא דהילוליה בפתחת ספר תהלים (א, א-ג) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרוי יתן בעתו ועלחו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח, היינו אף הטרודים שאין ביכולתם לעסוק בתורה יומם ולילה, אם עכ"פ 'בתורת ה' חפצם' שחפצים ללמוד, דאויים המה לברכה.

(כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א)

ווארט

אח"כ. ועוד דקדוקים כמובן.

ונראה דהנה עצה היעוצה לזכות לכתר תורה הוא לבא מקודם לבחי' אהבת ישראל וידיבק עצמו בכללות ישראל. ואורייתא וקוב"ה וישראל חד. ועי"ז

קבלת התורה בצילו של צדיק

ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה. וישב משה את דברי העם אל ה'. יש לדקדק אמאי לא כתיב ויגד משה את דברי העם כמ"ש

על ידי מעשיהם אשר אינם טובים שהמון עם ידברו על צדיק עתק על רבותיהם הקדושים, ולכן מברכים אז על פירות האילן המרמזים לחסידים שמתדבקים להצדיק, שגם פחות ערך שביניהם ישובו ויטיבו מעשיהם, כדי שיתקדש שמו ית' על ידי הצדיקים והחסידים. ובעצרת נידונין החסידים הנקראים פירות האילן, לאיזה צדיק יתדברו ויתקשרו, כי יש כמה חסידים יראים ושכלמים כתורה ותפילה שמקורבים ומדובקים לצדיקים שקר ח"ו, לכן מעמידים בנית הכנסת אילנות הנותנים ריח טוב, לרמוז להחסידים שיתפללו שיעמיד להם השי"ת ויזמין לפניהם צדיק אמת הנקרא אילן, להתדבק בו, כי לזכות לבא ולהתקרב לצדיק אמיתי הוא באמת רק סייעתא דשמיא. ולכן טוב להיות בעצרת שבועות אצל הצדיק. (אמת ליעקב)

נסיעה לרבי לחג השבועות

רב אחד מחסידי הרה"ק ר' יעקב צבי מפאריסוב ז"ע לא בא פעם אחת על חג שבועות לפאריסוב כמנהגו מאז, ואחר כך כשבא, שאלו רבינו, מדוע לא בא על חג השבועות, ואמר איזה תירוץ, ואמר לו רבינו: "מי שיכול לבוא על שבועות ואינו בא, בודאי גדול עונו מנשוא". (תולדות אמת)

זוקף ראשם של ישראל

הרב הקדוש משינאווא ז"ע היה אומר: פעמיים ראיתי אצל אבי בעל הדברי חיים ז"ע שהיה זוקף ראשם של ישראל, פעם בשבת פרשת שקלים, ופעם אחרת בחג השבועות. (רבינו הקדוש משינאווא)

התאספות החסידים בחג השבועות

הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי, המנהג להתאסף בשבועות היא ההכנה לקבלת התורה, שכן היה גם במתן תורה ויחן שם ישראל נגד החרב כאיש אחד בלב אחד, שאין המכוון להתאספות הגופות אלא להיות כאיש אחד בלב אחד, ואיתא אינו דומה מועטין העושיין את התורה למרובין העושיין את התורה, כתיב והייתם לי סגולה ברש"י ז"ל כלי יקר ואבנים טובות, ובאבנים טובות אבן אחת גדולה וכבדה יותר חשובה מהרבה אבנים קטנות, וכמו כן בישראל כשמתאספים נעשים הם כאבן אחת כדכתיב והייתם לי סגולה והכנה זו היא עצמה תורה, כמו שאמר אבי ז"ל (ה"שפת אמת) על הגמרא י"ג זמן קהלה לכל היא ולא צריך קרא לרבווי, שזה שישארל מתאספין הוא בעצם תורה. (אמרי אמת - גור [שבועות תרס"ו - יומא דהילולא שלו הוא בחג השבועות]) (מלוקט מתוך הקונטרס "ציונים יקרים")

ראיית פני הצדיקים וסגולותיה

פעם אחת בשמיני עצרת פתח הרבי רבי צבי הירש מרימנוב ז"ע ואמר: "חג, הוא לשון מחוגה, כמו שבמחוגה יש נקודה פנימית שוכלל הקצוות באים אל הנקודה הפנימית, כך כשהיו ישראל עולים לרגל לראות את פני האדון ה' - באו כל ישראל אל הנקודה הפנימי. והנה עכשיו (בזמן שאין ביהמ"ק) צריכים להתאסף ולראות פני הצדיק. כי כתיב 'היכל ה' המה' (ירמיהו ז', ד') הם הצדיקים שהם היכל ה', וכמו שכתוב 'והיו עיניך רואות את מוריד' (ישעיהו כ', ב'). (בארות המים)

יזכה לתורה. וזהו ויענו כל העם יחדיו. בלב אחד כאיש אחד. וזכו לבחי' אחדות ואהבת ישראל. עי"ז היו זוכין לאמר כל אשר דבר ה' נעשה. אמנם לזכות ולהשיג בחי' אהבת ישראל. צריך אדם לבקש ולהתחנן מלפני השי"ת שיזכה למדה זו. כי הוא צריך סייעתא דשמיא לבא לבחי' זו. ומש"ה כאשר ראה משה איך שכל ישראל אמרו יחד בלב אחד וזכו לבחי' אחדות ואהבה ביניהם. מה שלא ה' כן בשאר כל החניות. ואך שה' בתרעומות ובמחלוקת. וכאן זכו לבחי' רמה וטובה הליו. והבין שזה לא מעוצם ידם עשו את החיל הזה. ואך כי מתת אלהים הוא. ובפרט לפי המבואר במס' שבת שדרשו ויענו כל העם וכי לא אלמים ביניהם אלא שנתרפאו. וזה ודאי לא בבחירתם ואך השי"ת ה' בעזרם לבא לבחי' זו בכדי שיוכלו לאמר כל אשר דבר ה' נעשה ולזכות על ידו לכתר תורה.

וזהו וישב משה את דברי העם אל ה'. ור"ל שה' משיב הכבוד לבעליו. והי' תולה שמה שזכו לבחי' אהבת ישראל. ואשר עי"ז זכו לאמר כל אשר דבר ה' נעשה. זה הוא מהשי"ת אשר חנן אלהים אותם. אמנם חשב משה בלבו וירא מאוד מה יעשו בניהם אחריהם דור אחר דור כאשר לא יהי' ביניהם אהבה

ואחדות וא"כ איך יזכו לכתר תורה. לכן ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענין בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם. וגם בנביאים הבאים אחריו. והם צדיקי הדור בחי' משה. כאשר בני ישראל יתאספו עדרים עדרים לדבק עצמם לצדיק בחי' משה. לחסות בצל כנפיו. זה יפעול בחי' אחדות ואהבה ביניהם. ועל ידי זה יוכלו לקבל

התורה עי"ה בחי' משה כהנ"ל. וזה אמרם ז"ל בכל יום יהי' בעיניך כחדשות. וזה יזכה עי"ה אורייתא של צדיק בחי' משה אשר מחדש בכל יום תמיד. (בית יעקב לאב"ד אלכסנדר)

נסיעה לרבי על חג השבועות

הרה"ק האמרי נועם מדז'יקוב ז"ע היה מקפיד שלא יבואו אליו לראש השנה אלא לחג השבועות, בהטעימו לפי דרכו כי בראש השנה ויום הכיפורים כל אחד שרוי באימת הדין, ואפשר גם להישאר בבית ושם לשוב בתשובה, אך בחג השבועות שהכל מודים דכעצרת בעיני נמי לכם, הלא בבית יכולים להתגשם מה"לכם", על כן מבקש הוא שיעזבו את הבית ויבואו אליו.

להסתופף בצל הצדיק בשבועות כי נידונין על זה ביום זה

באחד בשבט ר"ה לאילן כדברי בית שמאי ובית הלל אומרים בט"ו בו (ר"ה ב). איתא (שם טז). בארבעה פרקים העולם נידון וכו' בעצרת על פירות האילן, וצריך להבין מפני מה בט"ו בשבט נוהגין לברך על הפירות אף שאין הוא ר"ה אלא לאילן, ובעצרת: נוהגין להעמיד אילנות אף שאז נידונין על הפירות ולא על האילן, ובהיפך היה לנו לעשות, להעמיד אילנות בבית הכנסת בט"ו בשבט, ולברך על פירות האילן בעצרת. והענין הוא דאילן הוא הצדיק כידוע, ופירות הם החסידים המתתפפים בצלו ומקושרים אליו, והנה בט"ו בשבט נידונין הצדיקים הנקראים אילן, איזה חסידים יתדבקו ויתקשרו אליהם, כי יש חסידים פחותי ערך המקרבים עצמם לצדיק אמת, וגורמים

חג השבועות - יום הדין לעניני רוחניות

נכתב עי"ה הרה"ח הגאון הרב שמחה בונם מקובר שליט"א

בחג השבועות דנים על כל עניני פרנסת הנפש

כתב בספה"ק ישמח ישראל (שבועות אות י') וז"ל "חז"ל אמרו (מגילה ל"א ע"ב) רשב"א אומר עזרא תיקן להם לישראל שיהי' קורין קללות שבת"כ קודם עצרת ושבת"כ קודם ר"ה, מ"ט אמר אב"י וכו' כדי שתכלה השנה וקללותי, בשלמא שבמשה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותי, אלא שבת"כ אטו עצרת ר"ה היא, אין עצרת נמי ר"ה הוא דתנן ובעצרת על פירות האילן.

נראה לפי שפלות דעתי דהפירוש בגמרא הוא, דכמו דבר"ה הוא יום הדין על כל באי עולם מי יחי' ומי ימות חלילה בגשמיות, כן בחג הקדוש העצרת הזה הוא יום הדין מכל עניני פרנסת וחיות הנפש, ואת מי להיות לו לעזר ולסעד שיהי' ביכולתו ללמוד בתורת ד' בדת צלולה ולאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, ועי' ההלכה שיזכה לברר לאמיתה של תורה ירומם כל הדברים השפלים, וכמבואר בהאר"י ז"ל (פע"ח ש' הזמירות פ"ד) "הריעו לך" ככל "הארץ (תהלים ק', א) ר"ת הלכ"ה, כי בבירור

הלכה ירומם לך כל הדברים הארציים, וזה הוא המכוון בגמ' שמביא דברי המשנה (ר"ה ט"ז). בעצרת על פירות האילן, ובגמרא שם אמרה תורה וכו' הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן, וברש"י שם, שתי הלחם ירצו על פירות האילן שהם מתירין להביא ביכורים שאין מביאין ביכורים קודם לעצרת דכתיב (שמות ל"ד, כ"ב) ביכורי קציר חטים ואני שמעתי דר' יהודה לטעמי' דהא אזלא כמאן דאמר בסנהדרין (ע"ב ע"ב) עץ שאכל אדה"ר חטה היתה, עכ"ל רש"י שם.

יראה הרואה בלשון רש"י ז"ל שהברכה מעצרת על פירות האילן היא משונה מהברכות שבפסח ושבת, כי בפסח ובהג' מתברכים התבואה וגם העולם מתברכת במים בעת הצורך, אבל בעצרת השתי הלחם מרצים על פירות האילן שיהי' מותר להביא מהם ביכורים, זה הוא ענין הרמה וברכה רוחנית מפרי האילן, אבל לא ברכה גשמית הוספה בהפירות כמו

בתבואה ובמים, זה הוא כוונת הגמ' לדרכנו להורות כי הר"ה שבעצרת הוא על רוחניות, וכדתנן בעצרת על פירות האילן, הפירוש הוא שהשני הלחם ירצו וירוממו את פרי האילן, שיהי' ביכולת לבוא לידי הרמה והעלאה ע"י הבאת הביכורים מהם.

תכלה שנה וקללותיה

ובזה שאנו קורין התוכחות שבת"כ אנו באים לידי יראה תתאה יראה העונש, וממנה נבוא ליראה עילאה, ובוזה יכלה כל הקללות, היינו המניעות שהי' להם עד עתה בלימוד התורה, הן מסיבות גשמיות חסרון פרנסה ומקרים רעים ר"ל, הן מניעות רוחניות בלבולי דעות הרהורי שטות, ע"י היראה כלים ונאבדים כל המניעות, וכמו שמובא בסה"ק בשם כ"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא עה"פ (תהלים ע"ו, ט) משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה, היינו משמיעים ומודיעים כי יש דין ושבת מושל, אבל חלילה אין כוונתו יתברך להנהיג עולמו במידה זו, רק למען ישמעו ויראו, וכאשר באים ע"י השמיעה הזאת ליראה אז נשקטו כל הדינים, ארץ יראה ושקטה, וכ"כ ע"י שמיעתנו התוכחה בשבת קודם החג (עיין תוס' מגילה שם), אנו שמים על לב שכל זה באתנו על אשר לא שמענו ולא שמנו לב לדברי ד' ותורתו, ועי"ז אנו באים לידי יראה, וממילא תכלה שנה וקללותי וכנ"ל.

תחל שנה וברכותיה

והפייטן (באחות קטנה) הוסיף תחל שנה וברכותי, שיתחיל לנו מעתה שנה טובה וברכותי, היינו כל ההכנות הנחוצים לנו להתורה הקדושה, למען נוכל ללמוד וללמד לשמור ולעשות מתוך הרחבת הדעת, וממילא נכלל בזה שיהי' לנו עתה בהתחלת החג הקדוש ישוב הדעת, ושנוכל לקבל על עצמנו ללמוד תורה ביראה ובאהבה ושמחה, ונזכה מחר א"ה לקבלת התורה ממש להיות התורה נבלעת בכל אברינו ודמינו ולעשות רצונו ית', וממילא בקבלה הזאת נצא זכאי בדין, וכמבואר בשל"ה הקדוש בשם התולעת יעקב עיי"ש.

לקיים בחג השבועות וגילו ברעדה

כתב השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק נר מצוה (אותיות י"ח - י"ט) וז"ל "חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר, כי הוא יום שזכינו בו לכתר תורה. ובפסחים פרק אלו דברים (ס"ח:) הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכב. מר בריה דרבינא יתיב כולא שתא בתעניתא בר מעצרתא ויומי דפוריא כו'. רב יוסף ביומא דעצרתא עביד ליה עגלא תילתא, אמר, אי לאו ההוא יומא, כמה יוסף איבא בשוקא. מכל מקום צילו ברעדה' (תהלים ב', י"א) כתיב, והשמחה אשר שמח תהיה שמחה רוחנית והודות והלל להשם יתברך, שנתן לנו התורה, ויתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים צהגית בו יומם ולילה' (יהושע א', ח'), כי היום הקדוש הזה, הוא יומא דדינא.

בשבועות דנים מה שביטל עצמו מהתורה

וזה לשון תולעת יעקב (דף ג"ח סתרי חג השבועות): ודע, כי כמו שבראש השנה רצה הקדוש ברוך הוא להשיג ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחידוש העולם, וכמו שתקנו לומר (במוסף דר"ה) זה היום תחלת מעשיך' בדברי רבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם (ראש השנה י'): כן רצה ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם, להשיג ולדרוש על מעשה העולם, ולדון על פירות האילן, כדאיתא בפרק קמא דראש השנה (ט"ז). בארבע פרקים העולם נידון וכו', בעצרת על פירות האילן. וכבר ביארנו, כי הפירות ההם הנשמות הפורחות מאילנו של הקדוש ברוך הוא, והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שביטל עצמו ממנה, והוא אמרם על פירות האילן, בלא השלימם בתורה ובמצות כראוי.

בחג השבועות העיקר הוא טובת הנפשות והנשמות

כתב בספה"ק נועם מגדים (דרוש לחג השבועות) וז"ל "ועשית חג שבועות כו'. עיין ברש"י ז"ל. והנראה לפרש הכתוב בארבעה פנים מאירות. וזה יצא ראשונה יאמר ועשית כו' לה' אלהיך. דהנה כל המועדים, הנסים והחסדים שנעשה לנו בהם הם חסדי הגופות כמו בפסח שהוציאנו ה' אלקינו מעבדות לחירות, וזהו טובת הגוף אשר עבד בפרך. וכמו כן בחג הסוכות, כי בסוכות הושבת, בין למ"ד סוכות ממש בין למ"ד ענני כבוד הרי זה חסדי הגופות לכל יכם שרב ושמש. ולא כן בחג השבועות שעיקר החסד הנפלא הוא טובות הנפשות והנשמות, שנתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו, והראנו את כבודו ואת

גדלו, ופנים בפנים דבר עמנו מתוך האש למען תהיה יראתו על פנינו עולמי עד.

עיקר ההוספה בחג השבועות ברוחניות - אהבה יראה ודביקות בו יתברך ובעבור זה עיינו הרואות כי נשתנה חג השבועות מפסח וסוכות, שיש בהן מצות מעשיות מצה ומרור ופסח וסוכה, ולא כן בשבועות. והיא מהיות כי עבודתינו מחוייבת להיות כעין הנס והחסד שעשה ה' אלקינו עמנו, לזה במועדים הנזכרים כמו שחסד ה' עלינו היה בפועל ובגופני, כן אנחנו מחוייבים להשיב לה' תגמולוהי עלינו בעובדא ובמעשה, כדרך שאחז"ל (ברכות מ'). בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו. ובחג השבועות החסד לנפש ונשמה, לזה אנחנו מחוייבים להודות לה' אלקינו בחג הקדוש הזה ברוחניות שלנו, בשכל ונשמה בתוספת אהבה לבוראינו יוצרינו, ויראה ודביקות בו בלב, והכרת רוב גדולתו והכרת רוב חסדו עלינו בנתינת תורתו הקדושה לנו. והגם שנצטוינו בו על שמחת יום טוב בשלמים ואכילה ושתיה וקרבות היום, זה אינו רק לבוש וכסות להרוחניות, והעיקר עבודה שבלב בחג הזה לקדש מחשבותינו אליו, ושנהיה בלי זוהמא כאבותינו ביום הזה, ולהתלהב ליבנו לעבודתו, ולעשות נחת רוח לפניו כחסד שעשה עמנו ברוחניות.

הדין בשבועות כמה יזכה לחדש בתורה הק'

ועל דרך זה פירשנו אמרם ז"ל (ר"ה ט"ז). בעצרת על פירות האילן כו', הביאו לפני שתי לחם בעצרת כו', דמה ענין דין פירות אילן ליום מתן תורה הקדושה. אך יש פנימיות בדבר, כי ידוע כי הצדיק נקרא אילן ועץ, כמו כי האדם עץ השדה (דברים כ', י"ט). ופירות הם תולדות חידושין דאורייתא שהוא מחדש, כמ"ש הר"מ אלשיך ז"ל בפסוק (תהלים א', ג') והיה כעץ שתול כו' אשר פרו יתן בעתו כו', על דרך (סנהדרין ל"ח:) דור דור ודורשיו, עיין שם בדברי קדשו כי פלאות הנה. לזה ביום מתן תורה מתעורר בכל שנה אור זה להוריד אור חדש לעולם ונידונין בו הצדיקים מי שיחדש כן חידושין ומי כן זה בכה וזה בכה אם בגלוי אם בסתר לפי קדושת כל אחד כן יקבל האורה ביום מתן תורה. וזהו בעצרת על פירות האילן, חידושין שיחדשו האילנות הן הן צדיקי וגדולי הדור. וצריך לזה אתערותא דלתתא, לעסוק בתורה ביום זה, בתורה שבעל פה בלילה כמ"ש בזוהר הקדוש, ואליפנא דאורייתא כו' תורה שבעל פה כו', וביום בתורה שבכתב, וזהו שתי הלחם כמ"ש המחברים וברע"מ על דרך (משלי ט', ה') לחמו בלחמי כו', וגם לחדש חידושין לפרש המקראות הסתומים על פי הקדמה מתורה שבעל פה, הרי זה יחוד גמור, שמתייחדים תורה שבכתב ותורה שבעל פה. וזהו שתי הלחם, דהיה לו לומר שתי לחמים, אך שאנחנו עושים משתי לחם אחד מיוחד והבן.

ועל ידי זה אנו מעוררים אור תורה עלינו. וזהו אמרם ז"ל הביאו לפני שתי לחם בעצרת כדי שאברך לכם פירות האילן, אור חדש להוציא פרי תורה לאילני הדור כמ"ש, והכל ברוחניות ידברו, כי יום של רוחניות הוא כמו שכתבנו. והנה אמרו רבותינו ז"ל (בראשית מ"ט, י"א) בשעיר של ראש חודש שכתב לה', ללמד שבא לרצות על חטא שאין מכיר בו אלא ה', אין בה ואין בה עיין שם. וזהו מאמר הכתוב ועשית חג שבועות, ועיקר העשיה מחג הקדוש הזה אינו אלא דברים שבלב לה' אלהיך, שאין מכיר בו אלא ה', גדול אהבה ויראה ודביקות הבורא, וחשק ורצון עד לאחת לעשות נחת רוח לבוראינו יוצרינו, ומסירת נפש אליו, הכרת חסדיו אלינו והכרת רוב גדלו ותפארתו. ואמר מסת נדבת כו', רוצה לומר הקרבנות ונדבות אשר נתן אינו רק מסת מלבוש על דרך (בראשית מ"ט, י"א) ודם ענבים סותה, וזהו מסת רק לבוש הוא נדבת ידך כו', אבל העיקר הוא הפנימיות בלב לה' אלקיך לבד, כאמור כנ"ל.

חידושי התורה הם בבחינת תורה שבעל פה, וכשכותבו נהפך לתורה

שבכתב

כתב בספה"ק אמונת משה (שבועות אות כ"ו) וז"ל "ונראה לומר דאחר שנכתבה התורה שבעל פה והוי כתורה שבכתב, חידוש התורה הוא בבחינת תורה שבעל פה, דודאי כיון דראה חכמתו יתברך שמו דצריך להיות תורה שבע"פ, זאת עודנה עומדת וקיימת וכו', לכן על כרחך צריך לומר דהחידוש בתורה היא תורה שבע"פ והבן.

ונראה להוסיף עוד, דאם החידוש נכתב נתגלה שוב חידוש נוסף, מחמת האור תורה שבע"פ, לכן איתא בספר שו"ת מן השמים (סימן ל"ב) דנכון לכתוב החידושים שנתחדשו, ונראה לומר הטעם כדי לתת מקום

התגלות לחידוש נוסף.

לבקש שיזכה לכתרה של תורה

כתב בספה"ק פלא יועץ (ערך עצרת) וז"ל "זמה טוב דבר בעתו לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו לכתרה של תורה ללמוד וללמד לשמור ולעשות".

ימי הדין של ראש השנה ושבעות יחידו יודבקו - לזכות לתורה וגדולה במקום אחד

כתב בספה"ק עקידת יצחק (שבועות אות ו) וז"ל "זהו הפירוש באמרם ז"ל (מגילה ל"א:) תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר עזרא תיקן לתן לישראל שיהיו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבמשנה תורה קודם ראש השנה, מאי טעמא אמר אבוי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה שנה וקללותיה, בשלמא שבמשנה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה, אלא שבתורת כהנים אטו עצרת ראש השנה היא, אין, עצרת נמי ראש השנה היא דתנן ובעצרת על פירות האילן עכ"ד הגמ', והיינו שיש שני מיני ר"ה, בראש השנה נידונים על החיים הגשמיים ובעצרת

על חיי הנפש, וכמו שגילה כ"ק דודי אדמו"ר הגאון האלקי מרן בעל ישמח ישראל זצללה"ה זי"ע שכמו שבראש השנה הוא יום הדין לכל באי עולם מי יחיה ומי ימות חלילה בגשמייות, כן בחג הקדוש העצרת הזה הוא יום הדין על כל עניני פרנסת וחיות הנפש, ואת מי להיות לו לעזר וסעד שיהיה ביכולתו ללמוד בתורת ה' בדעה צלולה ולאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, והיינו שהעיקר שיהיו שניהם צמודים יחד תורה וגדולה במקום אחד, ואזי יהיה חיזוק וקיום לתורה"ק. וזהו ענין תחיל שנה וברכותיה, שיתחילו לנו כל הברכות והישועות והשפע רב שנצרך לנו ללימוד תורה"ק מתוך הרחבת הדעת".

לבקש מחילה מחבירו קודם שבועות

כתב בספה"ק אמונת משה (פרשת אמור אות י"א) וז"ל "עם קדוש זכרו שיום חג השבועות הבעל"ט הוא בבחינת ראש השנה במובן הרוחני, כמו שכתב כ"ק מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זי"ע, וכמו שלפני ראש השנה הדרך הוא שכל אחד מוחל לחבירו כדי שיזכה לשנה טובה לכתיבה וחתומה טובה, קל וחומר לפני חג הקדוש הבא עלינו לטובה".

אוצרותיהם של צדיקים

לחג השבועות • מאוצרו של הרה"ח הרב אהרן פרלוב שליט"א

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל נלב"ע ו' סיון תשע"ד

דהנה קודם מ"ת הי' הלילה הולך אחר היום וע"כ הלילה שאחרי ו' בסיון היה לו גדר דו' סיון, וכשנתנה תורה למחר בבוקר ונתחדש אשר היום הולך אחר הלילה הי' גם ליום זה גדר דיום ששי בסיון. ונמצא שבאותו שנה של מ"ת היו לשני הימים דין דו' בסיון.

"קובץ לב אריה", סיון תשנ"ו, ע' 24

שם לבת בחג השבועות

בתו של רבינו (הרה"ק רבי יצחק מסטישין זי"ע) הרבנית הצ' דבורה, ילדה בת לפני חג השבועות. הורה רבינו שבחג יתנו לה את השם בינה, שכן "אורייתא - מבינה נפקת" (ז"ב פה א), התורה נובעת מעולם הבינה.

הרה"ח רבי יוסף ליפשיץ ז"ל, "החכמה מאין" (ב"ב תשנ"ו) ע' ר"ט, אות ק"ז

שתי החלם חמץ בעצרת

שמעתי בזה מפה קדוש כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי שלמה מנאבוב זצ"ל בטעם שתי החלם הבאות חמץ בעצרת זמן מתן תורתנו, כי חמץ רומז על הגאווה, להורות לנו ויגבה לבו בדרכי ד', בדברי תורה, לחזוונתא דשמעתתא.

"קדושת ציון" (באבוב) בשלח, ע' ק"ז טו"א

יום הדין לקבלת התורה

רבינו הגרא"ז מלצר זצ"ל אמר, בשם רבינו הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל, שהר"ן כותב בדרשותיו (כן מובא בשל"ה הקודש במסכת שבועות ח"ב) שכשם שראש השנה הוא יום הדין לכל עניני העולם, משום שבו עמד אדם הראשון בדין, ובחג נידונין על המים כי מנסכין את המים, ובפסח נידונין על התבואה כי מביאין בו את מנחת העומר, כך חג השבועות שבו ניתנה התורה לכל עם ישראל הוא יום הדין לענין קבלת התורה של כל יחיד ויחיד, ובו נקצב לכל אחד ואחד לאיזו דרגה יגיע בעסק התורה.

הגאון רבי אליעזר מנחם ש"ך זצ"ל, "שימוש של תורה" (ב"ב תשנ"ה) ע' ע"ד

ושנתם קאי על ובשכבך

שמעתי שכ"ק מרן אדמו"ר האמרי אמת זצוק"ל אמר להחסידי רב"צ אוסטרובר ע"ה שבשבעות הראשון להנהגתו אחר השולחן שהוא הולך לישון, ושאל לו הרב"צ הלא כליל שבועות אין ישינים, ואמר אדמו"ר זצ"ל "בן ציון, ושנתם גייט ארויף איוף ובשכבך איוף" (ושנתם עולה גם על ובשכבך).

הגה"ח רבי צבי אברמוביץ ז"ל, "שעם הצבי" (ב"ב תש"ז) ח"א, ע' קב"ח

ר"ת שבועות

רבינו (הגאון רבי חיים ברים זצ"ל) היה רגיל בלשונו שהר"ת של עליונים ש'שו ו'תחתונים ע'ליו ב'קבלת ת'ורה (פ"יט מוסף יום א' דשבועות) עולה שבועות.

"מריבה חיים" (ירושלים תשס"ד) ע' ע"ז

עצרת

דיבר בקדשו (ה"דברי שמואל" מסלונים זי"ע בשם הגה"ק בעל הקדושת לוי זי"ע, מדוע קראו חז"ל לחג השבועות עצרת משום שהתורה"ק ניתנה לישראל להעצר מדברים המתעבים את הנפש. וע"ז ביאר מרן (בעל "דברי שמואל" זי"ע) את מאהד"ל הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכס, שהעצרת תחול גם בדברים המותרים לכס, וכדמרגליא בפומיה דמרן מקוברין זי"ע וואס מען טאר ניט טאר מען ניט און מען מעג אייל זיך ניט. [- מה שאסור אסור, ומה שמור לא צריכים למהר].

הרה"ח ר' יצחק דוד לידער ז"ל, "בית דלי" (ירושלים תשנ"ג) ע' קס"ז טו"ב

שבועות - עצרת

מה שחג השבועות נקרא בפי חז"ל עצרת (ע"י ר"ה ט"ז א) לא כהנקרא בתורה, הוא מטעם כי יום אחד הוסיף משה מדעתו וניתנה תורה בנ"א לספירה כש"ס (שבת פז א), ולכן בתורה תלה חגיגת בחג במספר השבועות - שבעה שבועות תספר לך (דברים טז, ט) אבל חז"ל קראו אותו ע"ש מתן תורה שניתנה בנ"א ושנעצר ע"י משה ולכן קראוהו עצרת.

הרה"ק רבי יהושע העשיל ממאניסטרשיטש זצוק"ל, "ערכי יהושע" (ירושלים תשנ"ג) ע' קס"ז טו"ב

אין מצוה מיוחדת לשבועות

בקיעת אור התורה בשבועות

הגיד כ"ק אאמו"ל ותצפנהו שלשה ירחים ולא יכלה עוד הצפינו, שבו' באדר נולד משה (סוטה י"ב:) ותצפנהו ג' ירחים מז' אדר עד ז' סיון כדאי', שבועות קבלת התורה, ולא יכלה עוד הצפינו, שלא יכלה להצפין עוד כח התורה ואז בקע אור התורה, ובה התחיל הגאולה אף שהי' עוד קישויו שעבוד.

שבועות הוא הקנין
קדושת הפסח אמר הרה"ק (ה"מי השילוח" מאיזביצא) זצוק"ל בשם רבינו ר"ב מפשיסחא זצוק"ל שהיא כמו ראת חתן וכלה, ושבועות היא הקנין.

"פני צדיק", פסח דף ל"ז טו"א

שבועות למעלה מר"ה

...ובכלל קבלת התורה שבכל שנה ושנה כדאי' בספה"ק, שיקבל על עצמו לעמוד באלו הענינים הקשים לו ביותר שהם השליחות עבורה ירד לעולם. והזמן לזה הוא ביום הק' של זמן מתן תורתנו. וכמו שאמר הרה"ק רבי ברוך ממז'בו' זי"ע שבשבעות הוא למעלה מן ראש השנה בחייתו יום הדין על הרוחניות, ואז צריך יהודי לקבל על עצמו את השלשה דברים עין טובה רוח נמוכה ונפש שפלה, שהם היסודות של יהודי ומכוחם יוכל להתגבר על כל הנסיגות, להיות מתלמידיו של אברהם אבינו שעמד בכולם, בכל הנסיגות בארץ קשה וסביבה קשה, ולא היה נסיון אחד שלא עמד בו. בעוה"ר אנו חיים בדור כזה שהוא בבחי' מכעיסין ובאין וכחות היצר קשים ביותר. אך לעומת זה נתן הקב"ה את הזמנים הגבוהים וגדולים, את החג הק' של קבלת התורה, שיהודי יקבל על עצמו להיות מתלמידיו של אברהם אבינו, ומכח זה יוכל לעמוד בכולם, בכל נסיגות החיים הקשים ביותר, שזה עיקר התכלית של קבלת התורה.

"נתיבות שלום", סלונים

חג השבועות אצל הצדיק

הה"צ הקדוש מראדאמסק בעהמ"ח ס' תפארת שלמה זצוק"ל. הי' פ"א בקאזמיר קודם חג השבועות ורצה להיות עם חג השבועות שמוה. ולא הסכים אא"י (הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר) זצוק"ל באמרו אליו יען כי החסידים המסתופפים בצלו משתוקקים שיבוא לביתו ויקבלו פני רבם בגלל. לכן אין להשגיח יע"ע רק לנסוע לביתו להמסתופפים בצלו ללמדם אורחות חיים. והרה"ק מראדאמסק לא רצה לנסוע לביתו ואמר גם אני רוצה לקבל התורה ואיך נוסעים מן ההר סיני. אמר לו אא"י ז"ל. כתיב וירד משה מן ההר אל העם ופירשי' מלמד שלא הי' משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם. ולכאורה הוא תימה וכי איזה עסקים היו לו למשה רבינו הכי הי' סוחר עצים וכדו' שאמר שלא הי' פונה לעסקיו. אלא הכוונה שלא הי' פונה לעסקיו היינו לעשות הכנה לעצמו לקבלת התורה כערך דרגתו הגבוה. רק הלך מן ההר אל העם ללמד את העם לקבלת התורה. וזאת הי' שבחו של משה רעיא מהימנא שהניח א"ע ועשה רק הצריך לישראל עבדה"ק.

זמן מתן תורתנו ממש

"זמן מתן תורתנו". שמעתי ממו"ר ז"ל כי אין הזמן עובר עלינו אלא אנו הולכים בתוכו. למשל, כל השבתות הן שבת א', אלא אנו הולכים בעיגול השבועי ומגיעים שוב אל השבת. כן כל חג השבועות א' הוא, ומידי עיגול הילוכנו שאנו קוראים לו שנה, אנו שבים לבא אל "זמן מתן תורתנו" - אותו הזמן שבו הוא כח מתן תורה, אותו זמן ממש (לא כמו שנחשוב שהוא רק מזכרת יום מתן תורה), ואנו שוב מקבלים בו ממש את התורה אם נשתדל בזה.

הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, "מכתב מאליהו" (ב"ב תשנ"ז) ח"א, ע' ק"ג

זמן מתן תורתנו - ו' סיון

פ"א אחר עריכת השולחן הטהור בליל חג השבועות הגיד אדמו"ר הרה"ק מאפאלע זצוקלה"ה (בן הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זי"ע) אשר זקינו הרה"ח ר' יעקב מאראנווצי זצ"ל אמר לתרץ בדרך החידוד קושיית המגן אברהם. על מה שאומרים זמן מתן תורתנו בו' בסיון ולכאורה למאי דקיי"ל היה מ"ת בו' בסיון.

ביארו בספה"ק על מה שבחג השבועות לא מצאנו מצוה מיוחדת, דהנה המצוה נתנו על מנת לזכור ולצדף את ישראל, וכשעמדו רגלי ישראל בהר סיני פסקה זוהמתן, אשר על כן לא נצרכו ישראל למצוה מיוחדת בחג השבועות.

כ"ק מרן אדמו"ר מלעלו"ב זצוק"ל, "מלכות בית דוד" (רמת לעלו"ב ב"ב) תשס"ג עמ' ג

בשבועות אין מצוות מעשיות

יש ליתן טעם למה אין בחג השבועות שום מצוה מעשית, אלא שבייתה ממלאכה לבד. ונראה דהנה כתב הרמב"ן (בש"ה"ש בפסוק אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ) דאם באה לאדם אהבה אלקית צריך להניחה בחפץ של מצוה, עת"ד. ונראה שהוא כמו כלל העולם שהאור האלקי מוטמן בכלים שהם שמים וארץ, ובמדרש (פ'בראשית) ויכלו השמים והארץ שנעשו כלים, והיינו שהם כלים לאור האלקי השופע בבריאה.

דהנה יו"ט הוא אהבה, ומקור מוצאו מאור שנברא ביום הראשון, **כמ"ש אדמו"ר הר"ם זצלה"ה מגור שלכן נקראו ימים טובים ע"ש וירא אלקים את האור כי טוב, עת"ד.** וע"כ נצרך לכלים היינו המצוות המעשיות. פסח מצה, וסוכות לולב וסוכה, ר"ה שופר, כמו כלל הבריאה כנ"ל. והנה חג שבועות רומזים לו ימי הבנין, וחג השבועות למעלה מהם. א"כ הוא נמי למעלה משבעת ימי הבנין, שהם שמים וארץ, ע"כ אינם צריכין לכלים. והבן.

"שם משואל" (סוכטשוב) סוכות תרע"ג, ע' ר"ז

למימרינהו בניחותא

ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה וכו' וצריך למימרינהו בניחותא כי היכי דלקבלניהו מיני' (שבת ל"ד). שמעתי המאמר הנ"ל בשם אא"ז (הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר) **זצוק"ל**. פעם אחת בסעודת ליל חג השבועות, בא אל השלחן ואמר ג' דברים צריך לומר בתוך ביתו וכו' וצריך למימרינהו בניחותא כו'. והנה אין באן רק ג' מצוות וצריך למימרינהו בניחותא כי היכי דלקבלניהו מיני' **מכל שכן שאנחנו הולכים לקבל תרי"ג מצוות איך צריך למימרינהו בניחותא** וכל טוב כי היכי דלקבלניהו מיניה. **עכלה"ט.**

"דברי ישראל" (מודר"ז) כללי אורייתא, דף ט"ז ט"ב

רקידה בחג השבועות

שמעתי מהרה"צ מנאסאד זצוק"ל ששמע מחותנו הרב מאינטערדאם זצוק"ל, שהוא היה מקודם מתנגד ולמד באונגארן אצל גדולי ישראל שהתנגדו לדרך החסידות, והוא עצמו היה גם צדיק וגאון עולם וחיבר חיבור גדול אך עדיין לא ידע מדרך החסידות, ולאחמ"כ התחיל לנסוע לצאנו ושמה התחיל להתנהג עצמו בחסידות ולבש בגדי חסידות ונמנה על גדולי תלמידיו של הרה"ק מצאנו. **פעם בשבועות רקדו כל הקהל בביתו ברקידה נלהבת עד לב השמים**, והרב מאינטערדאם רקד בידו עם כל הציבור למשך זמן ארוך. כשראה זאת זק"ה"ק מנארליץ נענה ואמר לזק"ה"ק מצאנו (רק הוא הרהיב עוז בנפשו לומר כן לזק"ה"ק מצאנו, ואולי רצה לשמוע מה יאמר על כך זק"ה"ק מצאנו, ומי יעמוד בסוד קדושים) "מי היה יכול להאמין פעם שזה האונגארישער מתנגד יבלה את חג השבועות זמן מתן תורה ששתיים של רקידה, הרי כמה דפי גמרא היה יכול ללמוד באלו שני השעוע"ט. נעמד זק"ה"ק (בדרבו בקודש כשהיה רוצה לומר איהו דבר הירק) ואמר בקול רם "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שכיום הזה אין דרך אחרת ולא תהיה דרך אחרת, וזהו הדרך היחידי להישאר יהודי". וזק"ה"ק ראה זאת ברוח קדשו ששפת אמת תכון לעד

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו-קלויןבורג זצוק"ל - שיעור חומש רש"י אח"ק תשמ"ג

שבועות אצל היהודי הקדוש

פעם אחת הייתי על חג השבועות בק"ק לענטשנא, והנה בסעודת הלילה על השולחן פתח אדמו"ר (הרה"ק רבי שלמה ליב מלענטשנא זי"ע) ז"ל ואמר בשם הרב היהודי זי"ל שאמר איך שבלייל שבועות אין אומרים תורה כי דרך ארץ קדמה לתורה, ואין דרך ארץ לומר תורה כי למחר יקבלו התורה **עכ"ד הרה"ק היהודי זי"ל**, וסיים הוא אך מה עושים בלילה הזו מכינים עצמם לקבלת התורה באימה ובריאה ברדת ובויע, ובתוך כך אחזתו חיל ורעדה ופחד ויראה, ורעדו כל אבריו וארכובותיו דא לרא נקשן עד שתפס את עצמו בשולחן בכל גופו ולא הועיל כלום, עד שפחדו כל א"ש והוכרחו ליקח אותו מעל השולחן, ונשאו אותו לחדרו המיוחד והניחו אותו על המטה שלו ושכב שם עד שנה מהפחד ובא וישב על השולחן, **זה ראיתי כשישתי אצלו ממש.**

הרה"ק רבי שמואל שינאווער זצ"ל, "רמתים צופים" (ירושלים תשל"ח) דף פ"ג ע"ב

עליונים ששו ותחתונים עליו

סיפר לי הרה"ג ר' יעקב חנון שליט"א ששמע מהרה"ג ר' יוסף דוב קאסטעל זי"ל, שלמד בנאווארדאק והלך רגלי ביהד עם עוד בחורים על חג השבועות לעיר **סלאנים** להסתופף בצל הרה"ק הדברי שמואל זצ"ל, ורגליהם היו נפוחים מרוב הילוך. בעת עריכת שלחן הטהור בליל החג אמר הרה"ק הכוונה בדברי הפייט עליונים ששו ותחתונים עליו, בשלמא התחתונים שמחו בתורה, אבל העליונים למה שמחו, הלא לא קיבלו את התורה. **והיניץ** שעליונים היינו הסטרא אחרא שהורוהו על ידי התורה השעיר לעזאזל, מים אחרונים, ושעירי ראש חודש. ואחר זמן מה בעת עריכת השלחן צעק בקול גדול ובהתלהבות אש, כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה, מטה! מטה! מטה! מטה! אפילו אנשים שפלים למאד שהם מטה, מטה, מטה, אף על פי כן כל זמן שאינם אומרים שירה אין המלאכים יכולים לומר שירה. אמר לי הרב קאסטעל, כששמענו דיבורים אלו מפי הרה"ק נכנס בקרבנו שמחה רבה כל כך שרקדו אחר כך כמה שעות (אע"פ שרגליהם היו נפוחים).

הרה"ג ר' שמואל חיים שרעל שליט"א, "שיח קנים" (ברוקלין תשס"ח) ח"ב, ע' רכ"ח

זהירות מדברים בטלים בליל חיים

איחא מהבעל שם טוב הק' זי"ע, יש להזהר מלדבר דברים בטלים מתחלת ליל חג השבועות, ולכ"ה"פ עד קדושת כתר זיהוה שלא לדבר רק דברי תורה ותפלה.

כ"ק מרן אדמו"ר מביאין שליט"א אחר תפלת מעריב חג השבועות תשס"ו, "אמרי קודש", סיון תשע"ג ע' צ"ז

מצאנו ישינים בקבה"ת

אחד מתלמידיו (של הגה"צ רבי אלי רוס זצ"ל) שעשה עמו בצווחא את ליל חג השבועות בבית המדרש דחסידי זווהיל מתאר: "לרבים מאנשי שלומינו זכורה עדיין התרגשותו הרבה בליל חג השבועות, במיוחד בשעה שהיה הולך לטבול לפני עלות השחר במקוה טהרה, שהבחינו, על פניו התרגשות מיוחדת."

"פעם אחת, בעודו פוסע בליל זה, שכיום יאיר, הסביר למלווהו על מה שמובא במדרש שהיה צריך להעיר את ישראל משנתם לקבלת התורה; והקושיא נשאלת מאליה: האיך היו עם ישראל מסוגלים לישון בליל קדוש זה, שלמחרת יקבלו את התורה מפי הגבורה? אלא, כלימוד זכות על על כלל ישראל, **יתכן לומר: אדרבה, מרוב פחד לא יכלו לעמוד על רגליהם ונרדמו...**"

"איש חסיד היה" (ירושלים תשס"ב) ע' שכ"ג

דרך ארץ קדמה לתורה

פעם אחת בליל שבועות כשנכנס אא"ז (הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר) זצוק"ל לביתו"ד לטעודה, פנה אל המסובין ואמר **בוה"ל**: ליעבע ידישע קינדערלעך, אמרתם תיקון, אבל מה זה תיקון פסוק מכאן ופסוק משם, וכן הלכות משניות ואגדות מענינים ומקומות שונים שבכל התורה, נמצא כי זה כלל התורה, והנה אמרו הז"ל וזהבית לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, א"כ אהבת ישראל הוא התיקון, אתם אמרתם תיקון ואנחנו עושים תיקון **עכדה"ק.**

תיקון-טיש בליל שבועות

בליל של עצרת ערך הס"ק "אהבת ישראל" מוויזניץ זי"ע את שולחנו הק', אף על פי שאומרים "תקון", והיה חוזר על הרמו שאמרו, כי ראשי תיבות ת'ערוך ל'פני שלחן נוסריקון של המילים ת'יקון ל'ייל שיבועות.

הרה"ח ר' נתן אלי רוס שליט"א, "קדוש ישראל" (ויזניץ) ח"א, ע' קס"ג

אמירת תיקון להראות דוגמא

בליל חג השבועות ראה רבינו (הרה"ק בעל "בית אהרן" מקרלין זי"ע) כי החסידים אומרים **תיקון ליל שבועות**, אמר אליהם (בלשון רוסית): גיט סחורה! און לאמיר זעהן סחורה! ולא הבינו כוונתו, והסביר להם: כי הסוחר שנוסע אל היריד להראות את הסחורה שיש לו למכור, אינו מביא עמו כל הסחורה שנמצא בבית מסחרו, אלא מביא דוגמאות להראות לראוה, וכך מזמינים הקונים שישלח אליהם הסחורה שמזמינים כפי הדוגמא.

כל זה יוצא באם יש לו סחורה כזו במלאי, ויש בידו סחורה כזו לשלוח ללקוחיו, ואם גם במלאי אין לו רק דוגמאות כאלו, הרי הוא נראה כמתעתע, ועושה צחוק לעיניהם, ואין זה מסחר כי אין לו מה לספק להם.

כך הדבר באמירת תיקון ליל שבועות שמביאים דוגמאות מכל התנ"ך, וכל זה טוב באם כל הסחורה נמצא במלאי, ולמדנו כל השנה ונשמר בכליו, ובאם לא עסקנו בכל השנה בתורה, הרי אין בידנו רק דוגמאות, ואין זה דרך המסחר, ולא קנין תורה שנקנה בעמלה של תורה, במה שנאמר והגית בו יומם וליילה (מא"מ שליט"א, בשם זקני החסידים, שדיברו ביניהם בליל חג השבועות).

הרה"ח ר' יהושע הויזניץ הר"ו, "פרי ישע אהר"ן" (ירושלים תשס"ג) ע' קפ"צ

אמירת תיקון-הכנה לתורה

אמר מו"ח זקני **[ה'חידושי הר"מ] זצ"ל** על תיקון ליל שבועות דההכנה לתורה על ידי התורה.

הגה"צ רבי צבי חנוך לעווין זצ"ל - אב"ק בענדק, "יבן פאר" (ירושלים תשע"א) ח"ב, ע' ע"ב

אמירת תיקון בליל שבועות

סיפר הרב החסיד מו"ח סענדור קעלער ז"ל לאא"ז הגה"ח (רבי מרדכי אריה הלוי הורוויץ) אב"י באניאל זצ"ל: בהיותי יושב אצל הרה"ק בעל **"דברי חיים" מצאנו** לקבל ממנו דרכי עבודת ה', שמעתי מרבי קודם חג השבועות שהרעיש מאד על חיוב אמירת תיקון ליל שבועות, בהיותי צעיר לימים, ילדות היתה בי, ורציתי להראות אם רבינו ה"דברי חיים" אומר ג"כ התיקון בליל שבועות, מה עשיתי, בשעה שהיה הרבי בביתו"ד לתפלת ערבית של יו"ט, נכנסתי לחדרו והתחבאתי תחת בגדים שהיו תלויים על הקיר. כשהורב רבי לביתו אחר התפילה, נכנס לחדרו והחל באמירת תיקון ליל שבועות בהתלהבות גדולה כדרכו בקודש. לאחר שגמר לומר חמשה חומשי תורה, היום הרבי קולו ואמרו: באמת צריך לומר התיקון כולו, אלא שמזכים עלי אנשים חשובים שאכנס לביתו"ד לעשות קידוש, לפיכך נאלץ אני לסיים כאן. הבין החסיד שהדברים מכוונים אליו, ותפעם רוחו מרוח הקודש של הרבי שהרגיש בו וידע מחשבותיו.

הרה"ג ר' אברהם יעקב בומבך שליט"א, "קובץ נחלת צבי", ניסן תשנ"ז, ע' ק"ז

תיקון-לא להפסיק בדיבור

פעם בבוקרו של חג השבועות, לפני התפלה כשישב הרה"ק רבי חנה מקאלאשיץ זצ"ל עם כמה מהחסידים ודיבר דברי חסידות וסיפורי צדיקים בעת שתיית הקאווע, והנה נכנס חותני הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל, ונענה הרה"ק **מקאלאשיץ זי"ע ואמר**: בטח אמר רבי איציקל תיקון ליל שבועות בשם כל ישראל וממילא יש לנו ג"כ חלק בזה, רבי איציקל לא השיב כלום ויצא משם, והרה"ח ר' משה גאלדקלאנג ע"ה שהיה שם העיר ושאל: הלא גם אנחנו אומרים תיקון ליל שבועות, השיב הרה"ק מקאלאשיץ: אבל אנחנו מפסיקים בעת בדיבור, ואילו רבי איציקל אינו מפסיק בדיבור (מתפלל ערבית של ליל שבועות עד קדושת כתר) והוסף: אך אני לא נולדתי לחיות אלם...

כ"ק מרן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל, "דברי חנה השלם" (ברוקלין תשנ"ו) ח"ב, ע' ק"ז

תיקון גדול לשוחח מצדיקים

שמעתי מהרב החסיד הישיש ר' שלמה וויס ז"ל ששמע מהגאון מנאלאטא זצ"ל שהיה אצל שולחנו הטהור של הרה"ק **מבעלוא בליל שבועות וסיפור או מהר"ד סיפורי צדיקים**, והיו שם אנשים פשוטים מאויבערלאנד ושוחחו ביניהם שאין עכשיו

הזמן הראוי לספר מעשיות **אלא צריכין לומר תיקון ליל שבועות**. והרגיש הרה"ק בדבריהם ועמד ואמר, אין תיקון גדול מזה שמשוחחין אודות צדיקים. הרב קלמן יהושע באב"ד שליט"א, "תפארת משולם" (ברוקלין תשס"א) תכ"ב

קולות וברקים ממש

אאמו"ר (הגה"צ רבי יהושע כ"ץ זצ"ל אבד"ק סאמבאטעהעלי) שמע מזקיני הגה"ק משאמלויא (בעל "לחם שלמה") זצ"ל שהיה חתן בליסקא, וסיפר ששמע בשם הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ז"ע שפעם ישב בשולחניו הטהור בחג השבועות והחסידים דיברו ביניהם על מה שאיחא מהקדושת לוי שאפשר לשמוע הקולות וברקים כמו שהיה במתן תורה, אמר חסיד אחד לחבירו: יכול להיות שישמעו הקולות והברקים? הפשט הוא שמתאמצים במחשבה כ"ב כאילו עומדים בהר סיני, עד שאפשר להעמיד בדמיונו כאילו שומעים הקולות והברקים, הרה"ק מליסקא ז"ע בשמוע זאת - היה נוהג שלא לדבר שבת וי"ט רק בלשון הקודש - אמר: "לא, לא! קולות וברקים ממש! אני יודע שהוא כן..."

הגה"צ רבי אשר אנשיל כ"ץ שליט"א - נאב"ד וויסק, "בחדר הקודש" (סקווירא) במדבר תשנ"ה, עמ"ד ז

"בית אהרן" בשבועות

אצל זקני הרה"ק הבית אהרן מאקארלין ז"ע היה נהוג, שבעת עריכת השולחן היה אחד מן המסובים אומר איזה מדרש, ועל זה המדרש היה הבית אהרן אומר תורה. פ"א בחג השבועות שבתו אצל השוה"ט, אמר לפניו בנו הרה"ק רבי אשר מסטאלין המדרש (פס"ד כא), וירד ה' על הר סיני (שמות יט, כ), איני יודע אם הגבוה הנמוך את עצמו או אם הנמוך הגביה א"ע, כיון שנאמר וירד ה' על הר סיני, מכאן שהגבוה הנמוך את עצמו. וכשמוע הבית אהרן מדרש זה, נענה ואמר, החייטי בני, כי מה תקנה היתה לנו ואיך היינו נותנים עצה לנפשנו אם היינו צריכים להגביה עצמנו להשי"ת, אבל עכשיו שהשי"ת מנמיך א"ע אלינו יש לנו תקנה.

כ"ק מרן אדמו"ר מאנאן שליט"א בשוה"ט חג השבועות תשמ"ח, "אמרי קודש", סיון תשע"ב, ע' ק"ג

השמחה הגדולה

ר' צבי אלימלך ואגשאהל היה פעם בבעלזא בחג השבועות והוא מספר ששמע מפי מרן (הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל) בין יתר דברי התורה: "כתבי פקודי ה' ישרים משמחי לב". היינו אם אדם מיישראל לומד תורה - הוא נעשה רצוי לפני בורא העולם ואין שמחה גדולה יותר מאשר להיות מרוצה לפניו ית'.

הרה"ח ר' ישראל קלפלחין ז"ל, "אדמו"ר בעלזא" (ב"ב תשמ"ז) ח"ב, ע' ר"ח

המפתח - בתורה

מעשה שאמר (הגה"ק בעל "שפת אמת" מגור ז"ע) בשולחניו בליל חג השבועות: "הוא יפתח לבנו בתורתו", פירושו על ידי תורתו - המפתח לפתיחת הלב לתורה גנוז בתורה גופה. והסעיידו הדברים אלפי לבבות באותו לילה, נצמדו אל הספרים הקדושים, אל הגמרות והשו"ע ללמוד ברתת ובזיע.

הרב אהרן סורסקי שליט"א, "מרבצי תורה מעולם החסידות" (ב"ב תשמ"ז) ח"ב, ע' ק"ג

יום אחד - מדעת

בחג השבועות האחרון לחיו, שנת תרכ"ח, אמר הרב הקדוש (רבי מנדל) מווארקין ז"ע בשולחניו הטהור: "הוסיף משה יום אחד" (שבת פז). ופסק, ואח"כ אמר: "מדעתו!" ולא הוסיף יותר. וכאשר שמע זאת תלמידו הגדול הגה"ק רבי דב בעריש מביאלא זצ"ל, מיהר ויצא החוצה ובכה, ואחר הסביר: "הוסיף יום אחד" - היינו, "שוב יום אחד לפני מיתתך" (אבות ב, י) וביקש שיהיה "מדעתו". (ואכן, כעבור ימים ספורים, ט"ז סיון, נסתלק לעולמו, ומדעתו, בדעה צלולה, עד לזיבולי בתרייתא).

הרה"ח ר' נח גד ווינטרויב ז"ל ששמע מבנו הרה"ק רבי שמעון מסקערטאוויץ ז"ע, "בישישים הכמה" ע' שי"א, אות ל'

תורה שבועות-לחיות במסי"נ

שמעתי מאדמו"ר הצעיר מסלונים, שאמר תורה בשולחניו הטהור, וסיפר שפ"א בחג השבועות נתלהב מאד הקובירניר בפסוק "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות", ושאל הקובירניר: וואס נאך איז דען מעהר, (כלומר מהו הרבותא בכך הלא הנשמות מחכים על זה תמיד למות לכבוד ה'), כשגמר דברו התעלף קשה והכניסו אותו לחדרו ושם הקיצו אותו, אח"כ כשנכנס לשולחניו, ענה, הקב"ה ברא את עולמו שליוהדי יהיה מסירות נפש, אבל לא מסירות נפש בפועל ממש, כי השי"ת רוצה שיעבדו אותו תמיד במסי"נ, אבל אם ימסור נפשו בפועל ממש, שוב לא יוכל לעבוד אותו ית' ולכן צריך לעבוד את השי"ת במדריגה של מסי"נ תמיד, וזה היה הפגם של נדב ואביהו בקרבנות לפני ה' וימותו, כי היה להם מסי"נ בפועל ממש. ולחיות במסי"נ קשה הרבה יותר מלמות במסי"נ.

הרה"ח ר' יאיר שוורצמן ז"ל, "היו אור" (ירושלים תשנ"ה) ע' רל"ב

מסכת ביצה בשבועות

תמיהה אחרונה, מדוע לא נקבע מסכת מיוחדת לחג השבועות, כמו לשאר המועדים. כמה אחרונים גילו לנו דמסכת ביצה, היינו "מסכת יום טוב" היא כנגד יו"ט דשבועות. ובאמת מצאתי סימוכין לדברים מתוך דברי הגמ' בביצה. דאיתא שם (ב): בסוגיית "הכנה דרבה", בפירוש המשנה: "אלא אמר רבה, לעולם בתרנגולת העומדת לאכילה, וביו"ט שחל להיות אחר השבת עסקינן, ומשום הכנה. וקסבר רבה, כל ביצה דמתילדא האידנא - מאתמול גמרה לה. ורבה לטעמיה, דאמר רבה, מאי דכתיב 'זהה ביום השישי והכינו את אשר יביאו' - 'חול מכין לשבת, וחול מכין ליו"ט, ואין יו"ט מכין לשבת, ואין שבת מכינה ליו"ט. אמר ליה אביי, אלא מעתה יו"ט בעלמא תשתרי! גזירה משום יום טוב אחר השבת. שבת דעלמא תשתרי! גזרה משום שבת אחר יו"ט.

והנה לפי הכלל בקביעת הלוח העברי, כתב בטור (או"ח סי' תבח): "אלו הימים שאין ראוי לקבוע בהן המועדים: לא אד"ו ראש השנה (כלומר, ר"ה לא יחול לעולם בימים אד"ו), ולא גא"ו צום כפור וכו', ולא בד"ו פסח ולא גה"ז עצרת" וכו'. הרי לנו שיו"ט דשבועות הנו היחיד מביין כל מועדי התורה שעשוי לחול גם ביום ראשון וגם שישי.

(גם שמח"ת חל בימים אגו"ז, אבל בחו"ל) מתאים לדברי הגמ' כאן. נמצאו למדים כי מסכת ביצה יועדה לחג השבועות.

הרה"ג ר' ישראל נאה שליט"א, "עלים לתרופה", ראה תשס"ב, עמ' ג'

בליל חג השבועות

כתב המג"א או"ח (סי' תצ"ד סק"א) "איתא בוהר שחסידי הראשונים היו נעורים כל הלילה של שבועות ועוסקים בתורה, וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן, ואפשר לתת טעם עפ"י פשוטו לפי שישאל לפי שישאל כל הלילה לפני מתן תורה והוצרך הקב"ה להעיר אותם כדאיתא במדרש, לכן אנו צריכין לתקן זה עכ"ד.

רבינו החתם סופר זיע"א ג"כ היה נוהג להיות ניעור במשך כל הלילה ועסק בתורה עם תלמידיו, ובבוקר מיד התפללו שחרית בהתלהבות גדולה. ומובא מהרה"ק מהר"ש מבעלזא זיע"א שהיה קורא להתח"ס בהאי ליטנא "דער הייליגער חתם סופר" משום שהיו יהודים סוחרים שנסעו לרגל מסחרם לוינה, ובהגיע חג השבועות לא יכלו לחזור לביתם מחמת המרחק הרב, והיות שפרעשבורג היא סמוכה לוינה נסעו לפרעשבורג לשהות במחיצתו הטהורה של רבינו החת"ס בחג מתן תורתנו, ובליל שבועות ראו איך שהחת"ס לומד עם התלמידים במשך כל הלילה, ומיד אח"כ התפללו בהתלהבות גדולה ובקול רם, ובאו לספר למחרת מבעלזא את אשר ראו עיניהם, ואמרו לו שמה שראו אצל החת"ס בחג השבועות אינם רואים בביתם אפילו ביום הכיפורים. ומאותו מעשה היה הרה"ק שר שלום מבעלזא קורא להתח"ס "דער הייליגער חתם סופר".

הגה"צ רבי נתן נטשטער זצ"ל - אב"ד ור"מ קריית אגוד"ו-ב"ב, חודש בחשו, סיון תשס"ה, עמ' ד'

נעורים בליל שבועות לתקן

שמעתי בשמו (הגה"ק ר' משה פאנעט מדעש זצלה"ה) שאמר על דברת המג"א בתקפ"ג יושב בטל כישן דמי, שהמג"א בס' תצ"ד כותב שמה"ט נעורים בליל התקדש חג השבועות, לתקן חטא אבותינו שישנו אז. והנה בעל מעגלי צדק זלה"ה אמר, שיש ליתן טעם לשבח למה ישנו ישראל אז, דקו"ל בס' ד' באו"ח, שבבוקר צריך נט"ו משום שנעשה ע"י השינה כבירה חדשה, והנה ישראל לא החשיבו עצמם לראויים לקבלת התורה, לזאת דימו בנפשם שישנו כל ליל השבועות, למען בבוקר יהיו כבירה חדשה, אז אפשר יהיו רואיים לקבל התורה. אמנם לפי"ז צ"ל אם זאת היתה כוונתם, למה צריך הענין תיקון בזה"ז. אמנם באשר אם אדם יושב בהתבטלות וחושב עצמו לאין ואפש, יכול ג"כ להגיע למדריגה זו להיות כבירה חדשה, וזה יושב "בטל" כישן דמי, הרי היו יכולים לשבת במחשבה כזו, ולא הוצרכו לישן כדי לבוא לחיות בריה חדשה, ולזאת צריכים אנחנו להיות ערים לתקן חטא אבותינו ז"ל בזה, ודפ"ח. שמעתי זאת מחתנו מהו' אברהם ברוך בינדגער נ"י בצהרים ב' פינחס ט"ז תמוז תרפ"ו.

הגאון רבי יצחק ווייס זצ"ל - אב"ד ווערבו, "אלף כתב", ח"ב (ירושלים תשמ"ז) ע' כ"ה

לנצל רוממות חג השבועות

רבינו (הגאון רבי חיים ברים זצ"ל) היה מספר שבשבועות היה מרן החזו"א זלה"ה לומד את כל מסכת בבא בתרא, מחלל עד גמירא, והיה רבינו מזדז בזה את תלמידיו ושומעי לקחו כיצד צריך לנצל את גודל רוממות היום.

"מרבח חיים" (ירושלים תשמ"ד) ע' ע"ה

לחדש חידושי תורה בשבועות

סיפר א' מזקני החסידים שבהיותו באורשיווא בילדותו, שמע במוציא יו"ט כשנכנסו כל האורחים לקבל ברכת הפרידה מפי רבינו (כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר) ז"ל, ונגשו גם שני אברכים מתלמידיו ושהכרת פניהם ענתה בהם שהם ת"ח ויראים, שאל אותם רבינו ז"ל אם חידשו איזה חידושין דאורייתא בחג השבועות, ומחמת בושא לא ענו דבר. אמר להם רבינו ז"ל, שבחג השבועות צריכים לחדש חדו"ת, שהרי ביום זה הוא יום חתונתו ושמחת לבו יום חיתונו של ישראל עם אביהם שבשנים, ועיקר תכלית החיווג הוא להוליד תולדות, וע"כ יש לחדש ביום זה חדו"ת שזה ענין תולדות פירות ברוחניות.

הרה"ח ר' שלמה יעקב גלבמן שליט"א, "מושיעו של ישראל" (קריית-יואל תשמ"ז) ח"ד, ע' רפ"ה

תהלים בחג השבועות

מנהג ישראל לומר תהלים בחג השבועות, עפ"י מה שכתוב באור המאיר לשבועות בשם המגיד הקדוש זצ"ל, שכל המחלוקות נמשכות ממחלוקת מלכות בית דוד, ועל זה אומרים תהלים, להראות כי אנחנו מקבלים עלינו את מלכות בית דוד, וממילא תפסקנה המחלוקות, ונהיה כאיש אחד בלב אחד, ראויים לקבלת התורה ולצמיחת קרן דוד המלך, ע"ה.

הגה"ח רבי חנוך קרוין ז"ל מתלמידי האבני נור" ז"ע, "אמרי חנוך" (תל אביב תשמ"ה) ע' שי"ב, אות מ"ט

נעשה ונשמע

לפנינו אחד מסיפוריו המפורסמים של הגה"צ ר' אלי' רוט זצ"ל, אותו היה מספר, מדי פעם, בהתרגשות רבה: היה זה באשמורת הבוקר של חג השבועות, זמן מתן תורתנו. באותו עת נעלה פנה הרה"ק ר' שלמה'קה מזוהיעל זצוק"ל אל ר' אלי' ובה אמר לו: "מדי שנה בשנה בהגיע העת הזאת, מתעורר רעש גדול בשמים ושואלים את הנשמות בעולם העליון, האם הן חפצות לקבל את התורה? ונשמות ישראל משיבות פה אחד: 'נעשה ונשמע!' 'יעצט פרגעט מען! עכשיו שואלים!' קרא ר' שלמה'קה בקול חזק, 'חבה נא, ונצטרף עמם ונאמר יחד נעשה ונשמע!'

"אכן, זכיתי להיות עמו ברגעים נעלים ונשגבים הללו ואף זכיתי לומר עמו יחד נעשה ונשמע... - סיים ר' אלי' את סיפורו, בהוסיפו: מי שבקך היה מעט באורחותינו של ר' שלמה'קה, יכול להבין עד כמה שינה כאן ממנהגו לבלי להתגלות בפני חבריו... ר' אלי' נהג לספר את הסיפור בדקות מיוחדת ובענוותנות, וכבינו לבין עצמו היה מלחש: "מדוע, אמנם, מצא ר' שלמה'קה ענין לגלות ענין טמיר ונשגב זה? אין זה אלא מפני שנעשה ונשמע' היא לשון רבים, ורצה לצרף עוד משהו עמו, ומדוע מצא בי את האדם המתאים לכך? משום שרק אני הייתי עמו אז..."

"איש חסיד היה" (ירושלים תשס"ב) ע' ק"ב

טבילה בקדרותא דצפרא

מנהג ראפשיץ, בחג השבועות בקדוה דצפרא, לטבול במקוה טהרה, ולא הלכו לטבול פעם נוספת לפני תפילת שחרית.

הנהגת רבי יודיל הויז'ר מדיזקוב זצוק"ל (משיטת כ"ק מרן אדמו"ר מתיולדות אברהם יצחק שליט"א) זכרון יודיה (ירושלים תשס"ג) ע"ל ז'

מסירות נפש למקוה בשבועות

סיפר לי הרה"צ בנש"ק ר' בעריש לויפער שליט"א, שמעתי מאבי הגה"ח בנש"ק ר' שמעון ז"ל, ששמע מאביו הגה"צ ר' דוב בעריש זצ"ל דומ"ץ דיזקוב (מח"ס אהל תורה) שפעם אחת בחג השבועות (בחי' האמרי נועם זצ"ל) היה לו להרה"ק העטרת ישועה זצ"ל חום גבוה ולא בא להתפלול, וגם לא לעריכת שלחנו הטוהר של אביו האמרי נועם, ושלא לאביו לשאול את פיו אם ילך למקוה אחר אמירת תיקון ליל שבועות. וענה לו אביו ע"י שליח, יש לנו בקבלה, שעל מקוה זו בבוקר (של חג השבועות) צריכים מסירות נפש [אינו האב מיר בקבלה, אז אויף די מקוה אינדערפרי, דארף מען האבן מסירות נפש], והלך העטרת ישועה למקוה.

הרה"צ ר' ישראל חיים אשרי שליט"א, "שיח זקנים" (ברוקלין תשס"ב) ח"ג, ע' ק"ז

תפילת ותיקין בשבועות בבוקר

סיפר לעי הרה"ח ר' הערשיל סאלמאן ע"ה, כאשר למד בישיבת טאשנאד נסע עם חבריו תלמידי ישיבת טאשנאד לגראסווארדיין, כדי לחוג את חג השבועות אצל הרה"ק בעל האהבת ישראל זצ"ל. בבוקרו של החג אחר אמירת תיקון ליל שבועות רצו להתפלל ותיקין כמנהג רבם מטאשנאד. פתאום ראו שהרה"ק נכנס לביהמ"ד לבוש בוועסטל של סאמעט, ובגד הבעקישע ה' פתוח, ועמד נשען על צד הפתח של חדר הגבאים (פראווע שטוב), ואמר בזה"ל, איך עס אז איך זאל קענען דאווענען, איך שלאף אז איך זאל קענען דאווענען, אבער איך זאל דאווענען כדי איך זאל קענען עסק, איך זאל דאווענען אז איך זאל קענען שלאפן, עה. [אני אוכל כדי שאוכל להתפלל, אני הולך לישון כדי שאוכל להתפלל, אבל שאתפלל כדי שאוכל לאכול, כדי שאוכל לישון?]

הרה"צ ר' ישראל חיים אשרי שליט"א, "שיח זקנים" (ברוקלין תשס"ג) ח"ג, ע' קצ"ב

פני להבים בחג השבועות

זכורני שבחג השבועות (בעת ששהה הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקרלין זצוק"ל הי"ד בשנת תרצ"ט בארה"ק) לפנות בוקר קודם התפילה עברתי ע"י אכסנייתו של רבינו ז"ע שיהיה בסמוך לבית מדרשו בעיר העתיקה, והצצתי בעד החלון ונגלה לנוגד עיני מראה נשגב איך שרבינו ז"ע לומד זוהר עם הגה"צ הרב מפידיהייץ זצ"ל, הפידיהייצער רב קרא מהזוהר ורבינו ישב ופניו פני להבים כלפיד אש ונראה כמרחף בשמים ממעל, ומי שזוכר איך היה נראה אמירת האקדמות שלו שהיה בבחינת כלות הנפש ממש בקול ובכח עד שחששו שלא יתעלה לגמרי לעולם שכולו טוב, ז"ע.

הנהגת רבי ישראל גרונסון זצ"ל בנכנס התעוררות ערב חג השבועות תשנ"ה, "מטע ארוך", גיליון ב"ג, עמ' ג'

תפלת הקדושת לוי' ז"ע בחג השבועות

סיפר רבינו (כ"ק אדמו"ר מתולדות-אהרן זצוק"ל) ששמע מפי הרה"ח המופלג ר' ישראל זלמן ז"ל שהוא היה עוד המשב"ק אצל בעל יסוד העבודה ז"ע - וסיפר שפ"א בבוקרו של חג השבועות אמר הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע כי הוא רוצה לראות היום בעת התפלה דעם לעבנדינגן (כינני להשינינה הק') והיתה אז תפלת שחרית נוראה, אחר התפלה שח הרה"ק שכשאמר קאפיטל "ויברך דוד" כבר ראה דעם לעבנדינגן, וטרם הוציא הרה"ק מבארדיטשוב את הס"ת מהארון-קודש היו צריכים לכוון מסביב הס"ת בסדינים כי בגדיו היו רטובים מהזיעה וחששו שלא יפסל הס"ת. אחר התפלה כשהלך לביתו פשט את בגדיו העליונים וישב רק עם הטלית-קטן על הכתונה, ובאמצע נכנס אליו הרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ע לבקר אותו, ובאותה תקופה שימש הרה"ק מבארדיטשוב ברבנות בעיר פינסק וכידוע ששם סבל נוראות מהמתנגדים, ור"ש התחיל ביחיה אב מיהר עצמו כי איך לדרכו והי' צריך לערוך השלחן של סעודת יום' אבל לא הי' יכול להפסיק השיחה משום כבודו של הרה"ק הקדושת לוי. פתאום נכנס הרה"ק מבארדיטשוב לרביקות ואז קם ר"ש ממקום מושבו והלך לערוך השלחן, וכשהקטן עצמו הרה"ק מבארדיטשוב מהדביקות ראה שרבי שלמה איננו, ויצא בבחלה החוצה בעודו לבוש כך עם הטלית-קטן בלא המלבוש העליון.

הרה"צ ר' שמשון רונפולד שליט"א, "זכור לאברהם" (ירושלים תשס"ג) ח"ב, ע' ש"ב

אהבה רבה בשבועות

סיפר לי הגה"צ ר' מרדכי מנשה זילבער שליט"א, ששמע מכ"ק אדמו"ר מסטיטשין זצ"ל, ששמע מאביו הרה"ק מסטיטשין זצ"ל, ששמע מאביו הרה"ק מראזווארוב זצ"ל, ששמע מאביו הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זצ"ל, שפעם אחת בחג השבועות בשעת אמירת אהבה רבה, הלך הרה"ק מראפשיץ לכל מי שהי' אז בבית המדרש ואזו בבגדו ואמר עמו והאר עיינינו בתורתך, ולא זז ממנו ובכה עליו עד שהחזירו בתשובה. (ובזה הסביר כ"ק אדמו"ר מסטיטשין זצ"ל מה שאין מוצאים דברי תורה על המועדים בספרי החסידות הקודמים, כי לא אמרו דברי תורה אלא לתלמידיהם, והתלמידים באו רק לשבתות, אבל בחגים ומועדים היו מוכרחים להיות עם העולם שלהם עצמם כדי לעוררם בתשובה וכדומה, וסיפר מעשה הנ"ל לדוגמא).

הרה"צ ר' ישראל חיים אשרי שליט"א, "שיח זקנים" (ברוקלין תשס"ג) ח"ג, ע' נ"א

התעוררות בניגון ותערוב

סיפר מרן אדמו"ר [מטאלנא] ז"ע ששמע מהרה"ח ר' צבי הערשל סירקיס (מחסיד רבותינו הק'), רבי דוד ז"ע, ורבי מנחם נחום ז"ע, וגבאי אצל רבי דוד מרדכי ז"ע) שבשעה שהיו מנגנים בניגון הידוע "תערוב" אצל רבינו הרה"ק רבי דוד מטאלנא ז"ע בטש בחג השבועות היתה התעוררות עצומה מאד עד כדי שהיתה תחושה בלבבות החסידים שהיו נוכחים במעמד הר סיני.

בנספת דוד" (ירושלים תשס"ה) ע' קכ"ה

אקדמות

מנהג של ישראל באמירת אקדמות היא, שהש"ץ אומר ב' קטעים והקהל עונים לעומתו ב' קטעים הבאים, ושאל פעם רבינו (כ"ק מרן אדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצוק"ל) האם גם הקהל יאמרו בלחש הקטעים שאומר הש"ץ בקול רם.

ענה רבינו, למה לא יאמרו הקהל גם הקטעים אלו, ומאי שנא מאמירת "אנעים זמירות" שהקהל אומרים בלחש גם אותם הקטעים שאומר הש"ץ בקול רם. (עיין טעמי המנהגים עמ' קס"ז מה שכתב בזה בשם כ"ק מרן אדמו"ר הראשון זצ"ל).

הרה"צ ר' יהושע אשר ווייסבלום שליט"א, "שיח שלמה" (ברוקלין תשס"ה) ע' ס"ט

אקדמות פעם בשנה

פ"א תחת אחד השיחים בשיחת הכנה לפני חג שבועות ביאר (כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות-אהרן זצוק"ל) ה"אקדמות" ואמר בזה"ל: פעם אחת בשנה בלבד אומרים סדר "אקדמות", הלא מדובר שם מגדלות השי"ת - דיירי ארעא ספרי ורשמי רשוותא, הדר כרמי שמיא ושליט ביבשתא, הקם עלמא יהודאי, ואח"כ מדובר ממה שיהיה לעתיד לבוא, והלא הוא שבח גדול ונורא פחד לאומרו ואין לנו זכיה לאומרו רק פ"א בשנה בחג השבועות טרם קריאת עשרת הדברות, וכן ענין ביאת משיח צדקנו לא יתואר לעולם לפי שכלנו הקטן שכן כל העולם כולו יתהפך לקדושה וטהרה. "מטיילים ביה חניגא לכהדי דשכינתא"

- א"א לחאר כלל מילים נוראות ונשגבות אלו, והאריך בזה.

הרה"צ ר' שמשון רונפולד שליט"א, "זכור לאברהם" (ירושלים תשס"ג) ח"ב, ע' שי"א

בפיט אקדמות

אמר מרן בעל בית אברהם ז"ע: "במיתי לי נהורא ותחפי לכוון בהתא" (בפיט אקדמות), בעת שאור לו ליהודי מאוסים בעיני כל תענוגי עולם, ואינם תופסים אצלו כל מקום.

כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים זצוק"ל, "נתיבות שלום" (ירושלים תשנ"ט) ח"א, ע' י"ד

קריאת התורה בשבועות

סיפר רבינו הגה"ק משינאווע זצוק"ל, פ"א בחג השבועות אמר לי אבי הגה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז ז"ע: יחזקאלי בני, אם אתה רוצה אראה לך היום בקריאת התורה ממש מתן תורה של הר סיני, לכן תכין עצמך לראות זאת, והשבת לך, כי אני רוצה לראות זאת, בעת קריאת התורה ממש ראיתי ושמעתי כל סדר מתן תורה הקולות והברקים וכו' ועוד מעט קט פרח נשמתי, והרגיש זאת אבי והפסיק ממני תיכף ונשארתי בחיים.

הרה"צ רבי ישעיה אשר זעליץ מרגליות זצ"ל, "אוצר החיים" (ירושלים תשמ"א) ע' ש"ל

קריאת עשרת הדברות

...גם את הודעותיו הפומביות אל קהל חסידיו, משגר היה רבי מנחם מנדל (מרימנוב) באמצעות רבי צבי הירש, משרתו הנאמן, אשר לא זזה ידו מתוך ידו. באחת השנים, בחג השבועות לפני קריאת-התורה, בעוד בית המדרש ברימנוב מלא מפח לפה במבחר תלמידים, אשר נקבצו ובאו מכל קצוות הארץ לקבל את התורה במחיצת רבם הקדוש, קרא רבי מנחם מנדל לרבי צבי הירש ולחש על אוזנו לאמור: "עלה על הבימה, והכרו בקול רם, כי מי שלא קיים את עשרת הדברות, כל יהיה נוכח בבית-המדרש בעת קריאת עשרת הדברות!" מבלי להתמהמה, עלה רבי צבי הירש על הבימה, והכריז ככל אשר צוהו. הם עמוק הושלך בקרב הקהל, כשכל אחד מיהונו נבוך על סביבותיו, מבלי לדעת את אשר עליו לעשות. הראשון, אשר קם ועשה מעשה, היה הצדיק הקדוש, רבי נתנלי מרופשיץ, מגדולי התלמידים, הוא קם ממקומו ופסע החוצה בראש מורכו, כמי שיודע ללא ספק, כי בדיוק אליו כוונו הדברים... הואיל והאו הנוכחים את רבי נתנלי יוצא מן ההיכל - מי רואה אותו יוצא ואינו יוצא?! החל, אפוא, כל הקהל כולו לרום החוצה. תוך דקות ספורות נותרו הרבי ומשרתו לבדם עם ספר-התורה - - -

"נו!" - נענה הרבי הקדוש אל רבי צבי הירש - "רואני, כי לא קיימו את עשרת הדברות! צא, אפוא, ואמור להם, כי יקבלו עליהם לפחות, כי מכאן ואילך יקיימו את עשרת הדברות כדבעי, כי אז רשאים הם להיכנס ולשמע את עשרת הדברות!" יצא רבי צבי הירש החוצה אל הקהל, ומסר את דברי הצדיק ברמים. לא ארכה השעה, עד ששוב נתמלא ההיכל מפח-לפה, והוחל בקריאת-התורה.

הרב מרדכי גרליץ שליט"א, "כחן גדול משרת" (ב"ב תשכ"ז) ע' נ"ג

רואים את הקולות

אחרי פטירתו של הרה"ק רבי יצחק מווארקא ז"ע, באו הרבה חסידים לחג השבועות לוורקא, בתוכם רבי בנימין מלובלין, בימי נעוריו היה תלמידו של החוזה, ועוד בימי חייו ניסחם אל היהודי הקדוש, אולם אז בבואו לוורקא כיוון שהיה כבר זקן וחולני מיד לבואו שכב על מיטתו, אחר י התפילה באו שני בניו של הרה"ק רבי יצחק מווארקא ז"ע לבקרו. "בנים", אמר אליהם, "אמרו לי מה כוונת הכתוב: וכל העם רואים את הקולות!" הכן הבכור הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב ז"ע הסביר פירוש חריפות ואילו הצעיר הרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא ז"ע החריש כדרכו, ואתה מה אומר? שאל רבי בנימין? "אני אומר, השיב, שהפירוש הוא: הם ראו והכירו. שצריך להכניס אל קרבם את הקולות ולעשותם לקול של עצמם".

באהלי צדיקים" (ת"א תשכ"ז) ע' 132

יום החתונה של כנס"י

הרב מאפטא ז"ע היה בחג השבועות בבארדיטשוב, וכשנכנס לבית הכנסת נשאר עומד ע"י הדלת אמר: אתוודה לפני השי"ת שלא אמרתי קיין ווארט לפני השי"ת, וגעו כל העולם בכביה רבה, אח"כ נגש לפני העמוד ואמר ברכת השחר. אחר הברכות שאל את העולם אם אמר הברכה שעשה לי כל צרכי, וכולם שתקו ולא השיבוהו. ובחור אחד שהיה שם אמר לו שאכן שמע ממנו הברכה וג"כ השיב אמן על ברכתו, ואמר לו הרב ז"ע א"כ תאכל אתי הסעודה של חלב, התפילה היה אח"כ בוקע רקיעים, אחר התפילה כשישב אל השולחן והבחור נשאר בחוץ מגודל הדחק, אמר הרב שיביאו הבחור, מובן שהגביהוהו מעל הראשים והעמידוהו ע"י הרב, ונתן לו

בלינטשע, **אח"כ אמר הרה"ק** הטעם ששאל אם אמר הברכה, היום שהיום יום החתונה של כנסת ישראל וביום החופה מוחלים כל העונות כמו יום הכיפורים, ובכן התקשר בעולם התשובה בבחינת יו"כ, וביו"כ לא אומרים שעשה לי כל צרכי, ולזה היה מסופק אם אמר הברכה. (כתבי הרה"צ ר"מ הכהן רוזנפלד ז"ל). מטה אהרן" ויק"פ תשס"א, עמ' ג

החתונה הגדולה

יסופר על **א"י מביאין זי"ע**, שפ"א היתה שמחת נישואין בחצה"ק אחרי שבועות, והיו מן החסידים שבאו אל החתונה אחרי שבועות. וכשנכנס אחד מן החסידים לקבל שלום, אמר לו א"י מביאין, הפסדת **החתונה הגדולה** ובאת אל החתונה הקטנה מונזה. כ"ק מן אדמו"ר מביאין שליט"א בשיחת קדשו - ע"ח סיון תשמ"ט, "אמרי קודש", סיון תשע"ג, עמ' א'

בעת פסוקי דזמרה בחג השבועות

מספר רבינו בעל **מנחת אלעזר [ממונקאטש]** זי"ע:

הרה"ק רבי זאב מלבוז זי"ע, תלמיד השרף רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, נחלה פעם אחרי חג השבועות, בחולי אנושה ל"ע, ונמאס בעיניו כל מאכל. הרופאים, אשר ידעו שהאכילה ייטיב לו, לא הבינו מדוע אבד חשק לאכול. והם, ביחד עם בני ביתו בקשווהו שעל כל פנים יקח מעט אוכלים מבושמים ומעדנים, כדי להשיב את נפשו. אבל הצדיק ענה והסביר להם:

- **בחג השבועות העבר, כשהתפללתי פסוקי דזמרה, עיניתי בפסוק "מתוקים מדבש ונופת צופים"**, העמקתי והתבוננתי שאכן מה מתקן דברי התורה הקדושה ועבודתו ית"ש - יותר ממאכלי מתוקים, עד שנמאס בלב כל תאות אכילה, ואבדתי כל טעם למאכלים מתוקים ומעדנים... "חודש בחודש" (מונקאטש) סיון תשנ"ג, עמ' ג

התפילה בשבועות - חציו לכם

פעם אחת לאחר תפילת יו"ט בחג השבועות אמר ה"צמח" **זי"ע**: את החציו לכם כבר קיימנו, עכשיו נלך לקיים את החציו לה". כי אצלנו היתה התפילה בבחינת "לכם", לרוב התענגותו מהתפילה. כ"ק מן אדמו"ר מוויז'ניץ זצ"ל, "שיחות ומאמרי קודש" (ב"ב תשנ"ז) ה"א, עמ' קס"ב

זמירות בחג השבועות

פעם אחת שאל אותי דודי רבי מאטיל סלאנים ז"ל בחג השבועות, הרי הז"ל אומרים (פסחים ס"ח ע"ב) בעצרת הכל מודין דבעינן נמי לכם, איזהו דבר יש שיהא בו בין לה' ובין לכם, **והשבתי** זמירות שמזמרינן, ונהנה רבי מאטיל ז"ל מהתשובה. הרה"ק רבי ישראל שמעון קסטלניץ זצ"ל, "תכין לכם" (ב"ב תש"ס) עמ' קע"ה

מנהג אכילת חלבי בשבועות

על המנהג לאכול מאכלי חלב בשבועות. בגמרא (בכורות ו'): רצו לאסור חלב משום אבר מן החי, והתירו רק מפני דמשתבח קרא חובת חלב ודבשו, והנהגה בן נח מוזהר על אבמה"ח ולכן קודם מתן תורה ה"י חלב אסור משום אבמה"ח, וא"כ כל עצמו של היתור החלב הוא ע"י נתינת התורה **ע"ב אוכליך מאכלי חלב**.

הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק זי"ע, "אמת ואמונה" (ירושלים תשס"ג) עמ' שי"א

חצי שעה בחג השבועות

אייתא בספה"ק נועם אלימלך (פרשת משפטים ד"ה לא תבשל גדי בחלב אמו) וז"ל: וגם אנהנו **בחג השבועות** התיירו לנו הז"ל שלא להמתין אחר הגבינה השיעור כמו בשאר ימות השנה. **עכ"ל**. ואמר על זה **הגה"ק מציעשנוב** שכוונתו שבכל השנה חייבין להמתין שעה שלימה אחר אכילת גבינה לאכילת בשר, אבל בחג השבועות די להמתין חצי שעה. [מפי מו"ח ז"ל. מקורו בזוה"ק ח"ב פ' משפטים דף קכ"ה ע"א. והנה מדברי הב"י או"ח סי' קע"ג וכן מדברי הלבוש שם ס"א, וכן מדברי הפמ"ג יו"ד סי' פ"ט שפ"ד סק"ו משמע דסברי גם הזוה"ק אינו מחמיר רק בסעודה חדה, אמנם מדברי השלח"ק מס' שבועות ד"ה ההפטרנה, וכן הפר"ח והפר"ת סק"ו כתבו דלדברי הזוהר יש גם להמתין שעה לאחר אכילת גבינה ע"ש].

כ"ק מן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל, "י"ג אורות" (ברוקלין תשנ"ד) עמ' שד"ב

לא נודע איפוא החז"ל

הראה (הגה"צ רבי יודלי הורוויץ זצ"ל) את הנועם אלימלך פ' משפטים עה"פ לא תבשל גדי בחלב אמו, דכתב שם דחז"ל הקילו בשבועות שלא להמתין בין חלב לבשר כמו בשאר ימות השנה, ואמר שצ"ע שלא מצא את החז"ל הזה, [ובנ"א של רבינו (רבי יודלי זצ"ל) ציין ע"ז צ"ע]. "יהודה מחוקקי" (ירושלים תשנ"ג) עמ' מ"ז

מאכלי חלב בחג השבועות

בקידוש היום בעת הסעודה של חלב אמר (הרה"ק בעל **"דברי שמואל" מסלונים זי"ע**) מדוע אוכלים מאכלי חלב בחג השבועות לסימן שיהודי צריך להיות רך כחמאה, כשאז"ל לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז.

הרה"ח רבי יצחק דוד לידר ז"ל, "בית דלי" (ב"ב תשד"ט) עמוד ז'

ענין קרעפלך בשבועות

העולם אומרים שאוכלים קרעפיער [קרעפלנאך] בעת שמכין, בפורים - המן, בהוש"ר - הושענות, בעיוב"פ - כפרות. ולמה בשבועות? **ואמר הרבי מנאסטינין זצ"ל**, בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין, ומכים בזה היצה"ר, ע"כ. **(ואני הכותב אמרתי על כי לא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן. והמן הי' טל מלמעלה וטל מלמטה, ע"ב אוכלין קרעפיער).**

הגאון רבי שלמה ענגלמאן זצ"ל - אדמו"ר קאלדאווה, "הבאר" סכ"ו תרפ"ה, סי' קכ"ב [זכרון קודש פולין עמ' 599]

קרעפלנאך עם מאכלי חלב

בשבועות והו"ר ועיוב"פ עושים מאכל מבצק וממלאים בפנים כידוע [שקורים קרעפלן] ומנהג ישראל תורה היא. ואמר (הרה"ק **רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זי"ע**) הטעם כי שבועות הוא בחינת צבורה כי אנכי ולא יהי' לך מפי הבורה שמענו ולכן ממלאים בפנים במאכל חלב שמרומז על חסד כידוע והיינו שבפנים הוא מלא חסדים.

עיו"כ"פ והושענא רבא ממלאים בפנים בבשר כי בשר מרומז על דין כידוע לכבוש את הדינים ולהמתין לרחמים וחיים וחסדים טובים [כדאיתא בהלכות ר"ה מעניני מאכלים לאכול בליל ר"ה שמרמזים על כמה מיני ענינים].

ד"ר דשבת" (ירושלים תשכ"ז) עמ' צ"א טו"א

מנהג בשינאווה בחג השבועות

מנהג היה בשינאווה בחג השבועות בעת אכילת המאכלי חלב אחר הקידוש, **שרבינו (הגה"ק משינאווה זי"ע)** חילק מהקרעפלך לחשובי וספוני החסידים המסובין אצל השלחן, וכבר ידוע ומקובל אצל החסידים שלפי המספר של הקרעפלך שזכה המקבל, כמספר הזה היה לו בנין רבנן. פעם **בחג השבועות** היה שם רב גדול אחד, וביקש מרבינו קרעפלך, רבינו התרעם ברוגזה: "המבשל קרעפלך אני, לכו אל בית התבשיל ויתנו לכם קרעפלך". פחד גדול נפל על הציבור ולא הרחיב עוד אף אחד לבקש מאומה. כעבור שעותא קלה פנה רבינו אל ר' אלי' (כ"ץ ז"ל מראסלאוויץ) "אתה רוצה שלושה, נו הא לך שלושה". ואמנם זכה לראות שלושה בניי הדגולים משמשים פאר כרבינו העייר בקהילות חסונות בישראל. (בכור בניו היה הגה"צ רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל אבד"ק רייסקאווא ובסוף ימיו אב"ד קהל ייטב לב בבני ברק).

"דברי אש" (ירושלים תשנ"ה) עמ' ל"ט

קרעפלך בחג השבועות

...ובדרכינו נראה לרמז בטעם המנהג לאכול קרעפלך בחג השבועות שלוקחים גבינה מתוקה ודוחפים אותה בתוך עיסה ומדבקים אותה היטב מכל הצדדים ואם יש רק נקב קטן אז כל המילוי המתוק שבה זה החוצה ונאבד, **להורות נתן לבני ישראל** דמי שיש לו לב טוב ויודע להסתיר את התורה היטב בתוך לבו, ללמוד תורה לשמה, ולא להיות איסתרא בלגינא קיש קיש קריא (ב"מ פה.). אז יעזור לו השי"ת והתורה תישאר אצלו, **וכתבו רמז למנהג זה** מפסוק דבש וחלב תחת לשונך, כלומר מתי הם דבש וחלב כאשר הם תחת לשונך דייקא ולא כשעושה כדרך הטומאה לפרסם ולהראות חכמתו ברחובות קריה בין הגויים, כי אם יפתח פתח קטן להראות לאחרים את ידיעותו אז ייצא הכל החוצה ויאבד ממנו, ויהיה בגדר זקני עם הארץ כל זמן שמזקינים דעתם מטורפת עליהם (סוף קנים) שאף הגירסא דינקותא משתכחת ממנו, וסופו רקבון וכלייה כאיך הנעקר משורשו... כ"ק מן אדמו"ר מצאנו-קלויזנבורג זצוק"ל, "צאנז", אייר תשנ"ב, עמ' ז

סעודת חלב של צדיק

אבא מארי סיפר: הרה"ק הנ"ל (רבי משב צבי מסאווראן) היה מחמיר לעצמו בדיני בשר בחלב עד קצה האחרון. סעודת החלב שלו בשבועות היתה כוס תה שאת הסוכר שבתוכה ערבבו בכפית חלבית שאינה בת יומה.

הרה"ח ר' חיים עוזר מרנובסקי ז"ל, "על אבותינו ועל יחוסם" (כפר הב"ד תשנ"ט) עמ' 149

מנהג אדמו"ר מטשארטקוב זי"ע

הרה"ק (רבי דוד משה) מטשורטקוב זי"ע לא היה אוכל בשר אחרי חלב בתוך מעת לעת, וכדי לצאת בסעודה של חלב בחג השבועות, היה נוטל כלי של חלב שאינו בן יומו, והיה אוכל בו חלמון של ביצה.

כ"ק מן אדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל מקאפיטשניץ זצוק"ל בביקורו אצל מהר"א מבעלזא זצוק"ל אור לג' במדבר תשי"ג נדפס בס' "הרה"ק מבעלזא" עמ' קע"ג

מנהג הרה"ק מאוטוואצק באכילת חלב

הרה"ק רבי שמחה בונם מווארקא-אוטוואצק זצוק"ל היה שוהה בין אכילת חלב לבשר ובין בשר לחלב עשרים וארבעה שעות מעת לעת. ובחג השבועות שצריך לאכול ב' סעודות בשרית וחלבית בסמוך זמ"ז, היה שותה חלמון ביצה בכוס חלבית, ובוה היה יוצא ידי חובת מאכלי חלב. כ"ק אדמו"ר מהר"מ מלעלוב זצוק"ל, "מלכות בית דוד" תמוז תשס"ה, עמ' ס"א

מנהג ה"דברי חיים" בשבועות

זק"ק בעל **דברי חיים זי"ע** נהג בחג השבועות בקידושא רבא לומר פלפול עצום (קרעפיל פשעטל) בפני מאות גדולי ישראל שבאו להסתופף בצל קדשו - שעל חג השבועות באו בעיקר רק גדולי ישראל - ובאמצע דברי קדשו פלפלו ושו"ט עמו.

כ"ק מן אדמו"ר מצאנו-קלויזנבורג זצוק"ל חומש רשי"א אזור תשמ"ג [ד"ת ארח"ב תשס"ב גל' ל"ד, עמ' א']

דרכם של אדמו"רי בעלזא בשבועות

הגאון רבי אשר אנשיל ווייס זצ"ל אב"ד נאדיפאלי כותב בספר זכרון למשה (דף פ"ב): **דרכם של רבותינו הק' מבעלזא זי"ע** שבחג השבועות בעת טעימות מאכלי חלב, כאשר רק יחיד נגולה נכנסים לאדרם, מספרים איזה עובדא מרבותינו הראשונים, הרה"מ, רש"י, רב האי גאון, רב שרירא גאון ודומיהם, וסיפר לי תלמיד חכם אחד שלפני כמה שנים בביתו בחג השבועות בבעלזא בצל הגה"ק רבינו ישכר דוב זי"ע, סיפר אז כמה ענינים ושיחות **מתחם סופר זי"ע**, וכאשר הרגיש הגה"ק שהעולם מחכים לשמוע ממנו עובדא מהראשונים כדרכו בכל שנה, **אמר להם**: תדעו שהחת"ס הוא כאחד מן הראשונים. הגאון רבי יוסף ליברמן שליט"א, "דבי עקיבא ותורתו" (ירושלים תשל"ה) עמ' צ'

שבועות אצל ה"צמח צדק"

ביום א' דחג השבועות היה עורך ה"צמח צדק" זי"ע "שולחן נגלה" כי הרבנים שלא יוכלו להגיע לימים טובים אחרים כמו פסח ר"ה וסוכות היו עסוקים בקהילותיהם, הגיעו לשבועות, ובסעודה החלבית היו מציעים שאלותיהם, ובמשך חמישים דקות השיב הצמח צדק לשאלותיהם. כ"ק מן אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל, "שיחת קודש", חג השבועות תשי"א

פירות האילן בשבועות

היה נוהג רבינו (הגה"צ רבי יודלי הורביץ זצ"ל) זי"ע לאכול פירות האילן בשבועות, כמ"ש בעצרת נידונין על פירות האילן, וע"כ יש ענין לעשות ברכה על הפירות ובפרט ברכה אחרונה. מרשימות כ"ק מן אדמו"ר מ"תולדות אברהם יצחק שליט"א, "הודה מחוקקי" עמ' ל"א

שמעתי שפעם אחת בשבועות, שהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבו זצוקללה"ה, היה בדביקות גדולה כל ה' ימים של שבועות, והיה בהתרוממות הדעת, וצעק: מי נתן רשות למלאכים לנגוע בגופות הקדושים של בני ישראל שהיו בעת מתן תורה.

כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא שליט"א, "מבשר טוב - ישועות אברהם", עמוד ת"א

אי לאו האי יומא

היה עובדא אצל רבה"ק מרן ה'דברי חיים' זי"ע מצאנו זי"ע, שבחג השבועות בבורך קודם התפילה, ניגש החסיד הנודע רבי יוסף לייב כהנא מסיגעט ע"ה אל הנאון בעל הקול אריה זי"ע, ואמר לו: בערגסאזער רב, הנה הנכנס נישנתם בראש חריף ושכל טוב, אזי גם בלא התורה הייתה לאיזה איש מכובד כשר או בנקאי בכיר, אך אני שאין לי הכשרונות הברוכים האלו, ובלא התורה"ק שהנחיל לנו הקב"ה, הייתי גדל כגוי פשוט נבער מדעת בלא שום טעם בחיים, ועל כן לי נאה באמת ביום זה לשמוח בשמחת התורה, ופרצו יחדיו בריקוד סוער, ומי ראה את אלו שמחים ורוקדים ואינו מצטרף עמם, כך נתחברו אחד לאחד מיושבי הביהמ"ד, עד שכל הביהמ"ד היה כאש להבה ובריקודים סוערים לכבוד התורה. מרן הרה"ק זי"ע ישב בחדרו והגיע לאוזניו קול השירה והזמרה, והיה פלא בעיניו כי לא היה הדרך כך בצאנו, ובירר לפשר שמחה זו מה היא עושה, וסיפרו לו דברים כהוויית, ונהנה למשמע הדברים.

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו שליט"א בשחת קדשו - כ"ז מני"א תשס"ח, "בצילא זמהינטא", שופטים תשס"ח, עמ' ר

מגילת רות בחג השבועות

פעם אמר (בעל "אהלי יעקב" מהוסיאטין זצ"ל) לרבי שלמהניו מסדיגורה בזה"ל: כל שנה בשבועות אומר אני את מגילת רות בהתרגשות גדולה ובכיות, הנני מרגיש רואה שם את רוח הקודש ונצחיות ספרי התנ"ך וישראל. "שיח יצחק" (הוסיאטין) ח"י חשוון תשכ"ה, ע' ל"ז

סודות במגילת רות

כמה ספרים הקדושים אשר כתבו סודות עמוקים במגילת רות וכבר נשמע מהרב הקדוש ממעזיבו ז"ל שאמר שאינו באפשר שזה היתה כוונת רות בעת הזאת ענינים עמוקים כאלו. אך הנה שורש הדבר כי מדת האמת הוא הכולל הכל, ראש תוך וסוף. אם האדם עושה המצוה בשלימות באמת בכל לבבו אזי ממילא נעשים בכל הכוונות לנכון.

"תפארת שלמה" (רדומסק) בראשית ע' י"ט טו"א

ובאו כולם טיש בעלזא

קשה לתאר את ההתעוררות דקדושה שהיתה בעלזא בסעודת חג השבועות. כאשר מרן (הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זצוק"ל) היה אומר את החרוזים האחרונים בפזמון של "יום שבתון" "ובאו כולם" וכו' בניגון המקובל, הרגישו הכל ממש מעמד קבלת התורה על הר סיני. ההתלהבות הגיעה לשיאה כאשר התחילו לומר באמירה נעימה ובהשתפכות-הנפש. חדות נפשו ושמתחו של רבנו היתה לאין ערוך ועל החרוז "העם אשר נע בצאן תעה, יזכור לפקדו ברית ושבועה, לבל יעבור בם מקרה רעה" חזר כמה פעמים, וכל הנוכחים ראו עין בעין כיצד רועה צאן קדשים מתפלל למענם ושומר עליהם "לבל יעבור בם מקרה רעה".

הרה"ק ר' ישראל קלפלדן ז"ל, "אדמו"ר בעלזא" (ב"ב תש"ן) ח"ג, ע' ר"ט

כוחות והשפעות מחג השבועות

דו"ר הרה"ק מביא-לייפציג זי"ע אמר פעם בחג השבועות, מי יתן והיה לכם זה להם ליראה אותי כל הימים (דברים ה, כו), מ"י בגימטריא חמישים, היינו חג השבועות היום החמישים, יתן והיה לכם זה להם ליראה אותי כל הימים, מחג השבועות צדיקים לקבל כוחות והשפעות שיוכלו לקיים התורה כל השנה כולה.

כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא שליט"א בשו"ת חג השבועות תשנ"ב, "אמרי קודש", סיון תש"ע, ע' ק"כ

מיוחס בחג השבועות

סיפר לי מו"ר ששמע מפי מורו ורבו הרב מבאריני זצוק"ל, שהיה פעם אחת בצאנו, מו"ר"ח סיון עד אחר חג השבועות. וקודם חג השבועות בא לצאנו אחד מהנכדים המיוחסים, וכידוע אשר הרה"ק מצאנו קירב מאוד את הנכדים, אבל זה היה איש פשוט, וגם התנהג שם שלא בדרך ארץ כראוי לנכד, ושאל לו הרה"ק מצאנו, מדוע קוראים אלו הימים קודם עצרת, ימי המיוחס? והוא לא ידע להשיב בזה, ואמר לו הרה"ק מצאנו, אני אומר למה, כי קודם מתן תורה, היו המיוחסים חשובים, והוא קודם חג השבועות, ולפיכך נקראים ימי המיוחס, אבל אחר חג השבועות, היינו אחר מתן תורה, מי שהוא למדן ומתנהג בדרך ארץ שקדמה לתורה, הוא מיוחס, ואם לאו אין לו שום יחס לכבודו.

לקבל עול תורה

כמה פעמים שמעתי מאדמו"ר (הרה"ק רבי יעקב צבי מפאריסוב זי"ע) שאמר להחסידים, האברכים, לאחר חג השבועות בעת ברכת הפרידה, קבלו עליכם עול תורה, כשור לעול וכחמור למשא.

"ספרן של צדיקים" (לובלין תרפ"ט) ע' 88, אות י"ז

ריקוד במוצאי שבועות

במוצאי יו"ט שבועות לפני הבדלה כאשר ראה רבינו (הגה"צ רבי יעקב יחזקיה גרינוואלד זצ"ל, אבד"ק פאפא) ריקוד הבחורים בזמר נעשה ונשמע, אמר בשם הרה"ק (רבי צבי הירש) מליסקע זי"ע, משל לאדם שעמד בשוק וצועק אש אש, אם מצא אמת כדבריו שיש אש אז הכל מחזיקין לו טובה על שהודיע שישווא לכבות, אבל אם נמצא שקרן ומטריח בני אדם אז מכין אותו וכו'. כן צריך לחיזהר שהאש היינו התעוררות שמראים ברקודה יהיה אש אמת, וד"ל.

מרושמת הגה"צ רבי יעקב יצחק ניימאן זצ"ל רב חסידי בעלזא במונטריאל "שיחות קודש" (ברוקלין תשס"ג) ע' קכ"ג

מוצאי חג השבועות - להמשיך הקדושה

אימרה - מהרבי מווארקא זצ"ל - ששמעתי מפיו הק' של דודי האדמו"ר (רבי מנחם מאמשינוב) זצ"ל זי"ע, באחד של מוצאי חג השבועות, שעה של התרוממות הנפש, בזמן הריקוד עם החסידים, בבית המדרש באמשינוב. "בזמן קבלת התורה אמר משה: טובו, לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי. כלומר שה'שובו לכם לאהליכם' יהיה על אותו הגובה, כמו 'זאתה פה עמוד עמדי' היינו, כמו שאתה פה עמוד עמדי הוא בקדושה ובטהרה, באותה המידה יהיה השובו לכם לאהליכם..."

ממכתב ר' ישראל יצחק קאליש ז"ל בן אדמו"ר הרה"ק מאפאלע זצוק"ל, "קובץ לב אריה", סיון תשנ"ד, ע' 25

שובו לכם לאהליכם

כשהיה ה'תפארת שלמה" בחג השבועות בצאנו, היה שם ציבור גדול של חסידים צאנו כככל שנה, וגם חסיד התפא"ש שבאו עמו. ולא היה מקום לינה לציבור הגדול, וגם לא היה אוכל די סיפוקם. ואמר ה'תפארת שלמה": עתה בשעה שאנו מסתופפים בצל הצדיק מצאנו חסר לנו הגשמיות, אבל כשיולך כל אחד לביתו אחר יום טוב, ישלח השי"ת בזכות הצדיק לכל אחד שפע רב כדי שיוכל לעבוד את השי"ת בניקול ובהרחבת הדעת. והיינו האי דמצינו שאחר מתן תורה אמר משה לישראל "שובו לכם לאהליכם" (דברים ה, כז) פי' כשתשובו לאהליכם אחר יו"ט, אז יתן לכם השי"ת את ה"לכם", היינו שפע רב בגשמיות הנקרא לכם.

כ"ק מרן אדמו"ר מהר"צ מאבוב זצוק"ל, "בית צדיקים יעמוד" (ברוקלין תשס"ה) ח"ג, ע' קכ"ה

החזון איש בשבועות

סיפר רבי ש"צ קובלסקי, שה'חזון איש" לא היה הולך לישון בערב חג השבועות כדי לאגור כח ללימוד הלילה. בערב החג למד כהרגלו, ובליל החג לא נתן שינה לעיניו ועסק בתורה. התפלל 'זתיקין' כהרגלו, וישב ולמד כל היום בעומק העיון. במוצאי החג המשיך בלימודו, וכאשר סוף סוף פנה לישון, אמר: איך אפשר ללכת לישון לאחר מתן תורה... ("ס' אנא עבדא")

"מעשה איש" (ב"ב תשנ"ט) ח"א, ע' ע"ח

מעשי צדיקים

למה הופרה השבת קודש של הבעש"ט הקדוש

העומד באמצע היער, ניגשו אל הבית והנה איש גם ומגושם לבוש כאחד הריקים והפוחזים עומד יהף על פתח הבית, כשפנו אליו בשאלה אם אפשר להם לשבות אצלו? השיבם, איני רוצה בכם ובשבתותיכם, הכרת פניכם ענתה בכם שאתם חסידים ומגידיים, ואני שונא מעודי אנשים שכמותכם, וגם אבי וזקני היו מתעבים בריות כאלה, גשו הלאה איני רוצה גם להביט בפניכם. שאלו אותו תלמידי הבעש"ט אם יש סמוך לכאן איזה ישוב שיוכלו להגיע אליו עד הערב ולשבות שם? השיב להם שכאותו הזמן ששהו עד שבאו לכאן, כך יצטרכו לנסוע שוב עד שיגיעו לישוב.

התחילו התלמידים להתחנן אל האיש שיתן להם לשבות אצלו, והציעו לו שכר רב, עד שבקושי רב נאות להם, אבל התנה עמם כמה תנאים, שלא יתפללו בקול רם כי הגויים הבאים אצלו לקנות י"ש יבהלו ויברחו, ושלא ישאו הרבה בתפילתם, כי תאבדו גדול והוא צריך לאכול בהקדם הן בבקר והן בערב, ושלא ידקדקו הרבה במאכלים אם הם כשרים על פי חסידות כדרך השוטים. נכנסו האנשים הביתה פנימה וכשנחו מעט מטלטול הדרך, שאל הבעל שם טוב את האיש אם יש סמוך לכאן איזה נהר שיוכלו לטבול בו לכבוד שבת? כששמע האיש שהם רוצים לטבול לכבוד שבת, התחיל לקללם קללות נמרצות ואמר שזה בדוק ומנוסה אצלו שהם גנבים, ורצה

מסופר על הבעל שם טוב הקדוש זיע"א (יומא דהילולא חג השבועות), שנסע פעם אחת במוצאי שבת לדרכו ועמו שלשה מתלמידי החשובים, הרה"ק רבי דוד ממיקלייב, הרה"ק רבי דוד סירקים והרה"ק רבי דוד לייקים זיע"א, ולהבדיל הערל אלקסי הנוהג בסוסים, כדרכו תמיד הושיב הבעש"ט את אלקסיי כשגבו אל הסוסים, וברגע אחד חלפו ונסעו כמה פרסאות בקפיצת הדרך. ויהי ביום השני תעו מן הדרך ובאו בסבכי יער באין דרך ונתיב, וכמעט שלא ראו גם את אור היום, ולא ידעו היכן הם נמצאים. הלשה דעתו של הבעל שם טוב כי לא הורגל בכך ולא הבין את פשר המחזה המוזר הזה, למרבה הצער נסתלקו גם המוחזין - רוח הקודש מהבעש"ט הקדוש, והיה כאחד האנשים הפשוטים, כך נמשך הדבר עד שהגיע יום השישי ערב שבת קודש, ראה הבעל שם טוב שכבר הגיע ערב שבת ועוד לא באו לישוב, נצטער צער גדול ונתנמנם. התלמידים חשבו שאולי בחלום חזיון לילה יגלו לו מן השמים מה לעשות, אבל הבעש"ט נתעורר משנתו ושם דבר לא יגלו לו, צערם גדל עוד יותר והיו שרויים ביוגן ואנחה.

בחצות היום ראו איזה אור מאיר מרחוק, שמחו מאד ואמרו שהשם יתברך ודאי יביא אותם עתה למקום יישוב, ולפחות יהיה להם מקום לשבות בו את השבת. ואכן נסעו לכיוון המקום שהאור מאיר משם, והגיעו לבית קטן

להשליך כל הפציהם ולגרש אותם מהבית, ורק ברוב פיוסים ותחנונים עלתה בידם לשכך את חמתו ולמנעו מלגרשם מביתו, ובבית אין כל לא שלחן ולא כסא ולא ספסל, רק ארבעה יתדות נעוצות בארץ ועליהן מונח קרש, לא ראו האנשים שם שום חדר מיושב, רק כמה חדרים חרבים ושוממים, גם שום אדם לא ראו, לא גויים שקונים יי"ש כדברי האיש ולא שום אדם בכלל, וגם בעל חיים לא ראו, נבהלו האנשים מאד מהשיממון והבדידות וחיל ורעדה אחזום, בינתיים ראו שכבר פנה היום והאיש אינו עוסק בשום הכנה לכבוד שבת, רק הולך מזוית לזוית ואוכל איזה מאכל ומצפצף כדרך הערלים.

לפנות ערב לקח האיש חתיכת בד עבה ושחור ופרש על השולחן, הניח עליו גוש טיט שחור ותחב בו אצבעו לעשות בו נקב לנעוץ בו נר, ואחר כך תחב בו נר קטן והדליקו, תפילת מנחה לא ראו אותו שהתפלל, רק התחיל לקבל שבת בחיפזון ובהבלעת התיבות בדרך עמי הארץ, וברגעים אחדים גמר את התפילה, האנשים הוכרחו גם כן לקצר בתפילתם כפי התנאי שהתנה עימם, לאחר התפילה אמרו לו שבת שלום, והוא השיב להם, שנה רעה תבוא עליכם, רצו לומר שלום עליכם והוא צעק עליהם בחירופים וגיודופים, עד שהוכרחו לשתוק, נטל האיש כוס יין לקדש עליו ואמר להם שיתכוונו לצאת ידי חובתם בקידוש שלו, הפצירו בו שיתן להם יין לקדש בעצמם והם ישלמו לו במיטב כספם, ולא נתרצה בשום אופן, והוכרחו לצאת בקידוש שלו, ואת הקידוש אמר בהבלעת התיבות ובדילוגים, וכשגמר הקידוש שחה כמעט את כל הכוס, והשאיר להם בשולי הכוס כמה טיפות לטעום.

לאחר מכן הניח על השולחן ככר לחם עב ושחור, כשביקשו ממנו לחם משנה פער פיו עליהם ורצה לבלעם חיים, וגם בלחם הזה לא נתן להם לנגוע, כי אמר ידיים מאוסות לכם, והוא בעצמו חתך פרוסות המוציא ונתן לכל אחד מהם פרוסה, אחרי כן הביא קערה של תבשיל מניזד עדשים, נתן להם כפות וצוה שיאכלו כולם ביחד וגם הוא בעצמו אכל עמם, שום מאכל אחר לא נתן להם, זמירות שבת לא הניח להם לזמר ואף לא לברך בזימון, כללו של דבר הוא בלבד את דעתם של הבעש"ט ותלמידיו עד שלא ידעו אם שבת היום אם לא. למחרת עוד קודם אור היום ראו והנה האיש הולך יחף בבית ומתפלל בחפזון ובהבלעה כמו אתמול, נזדרזו גם הם ועמדו להתפלל, ושוב הוכרחו לקצר מאד בתפילתם והאיש גרם להם שוב יסורי נפש גדולים יותר מאתמול, אחרי מנחה רצו לקיים סעודה שלישית ולא נתן להם, וצעק עליהם ברוגז רב: אתם זוללים וסובאים, זה עתה אכלתם ושתייתם והנה שוב אתם רוצים לאכול, בשום אופן לא אתן לכם. והוכרחו לצאת ידי סעודה

שלישית בדברי תורה שאמרו בחשאי, תמהו האנשים איש אל רעהו מה זאת עשה לנו אלוקים? ומהבעש"ט הקדוש נסתלקו כל המוחזין שלו וכל השגותיו. במוצאי שבת בסעודת הערב קינטר אותם שוב בדברים וחיף אותם עד קרוב לאור היום, אחרי כן שכבו לנוח מעט, וכשהאיר היום התפללו ותיקין ורצו לנסוע לדרכם, סגר האיש את הדלת בעדם ואמר, כבר הכינתי סעודה בשבילכם, גם היום רצו לשלם לו בעד הסעודה ולא לאכול עמו, אך הוא נתמלא חמה וצעק: כלום גזלן אני שאקח מעות בחינם, הוא הפציר בהם לאכול עמו והסכימו בלית ברירה לכך, והוא עיכב אותם בהכנות ובדברי קינטור עד הערב, בלילה פחדו לנסוע ביער מסוכן כזה ונשארו ללון שם, ביום השני היה כאתמול, וכך היה עד יום רביעי. ביום הרביעי לקח האיש את כל אשר להם בעד המזונות שאכלו אצלו ופטרם לדרכם.

יצאו האנשים מהבית והתכוונו לדרכם, והנה דלת אחת נפתחה ואשה עשירה יצאה וניגשה אל הבעל שם טוב ואמרה: רבי בבקשה מכם שתשבתו אצלי בשבת קודש, נשתומם הבעל שם טוב והשיב, שתי פליאות לי עליך, ראשית מנין לך שאני רב, ושנית אם את יודעת זאת למה הנחת להפיר את השבת שלי ומדוע לא באת קודם? ענתה האשה רבי לא הכרתי, והבעל שם טוב מסתכל ואינו מכירה, ואז אמרה לו יזכור נא הרבי שבשנה פלונית הייתי משרתת בביתו, והייתי יתומה בלא אב ואם, והייתי מוכת שחין בראשי, והרבנית היתה נוהגת לנרד ולשפשאף את ראשי בכל ערב שבת. פעם אחת צעקתי הרבה ולא נתתי לגרד את ראשי, סטרה לי הרבנית על לחיי וכבוד הרב יישב אז מנגד ושתק ולא מיחה ברבנית, ואז התרעם עליו בכיכול הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו על שעבר על הפסוק "אלמנה ויתום לא תענון" ויצא גור דינו שיאבד את חלקו לעולם הבא. והנה כאשר נשאתי לאיש הזה והוא צדיק גדול ונסתר מאד במעשי, וראינו את אשר נגזר עליו מן השמים, כאב לבנו מאד והתפללנו אל השם יתברך שישלח לו ופעלנו בתפילתנו שתופר לו שבת אחת, כי שבת היא מעין עולם הבא וזאת תהיה חליפתו וכפרתו. וכאשר ראינו שאין בעולם מי שיפר לו את השבת, החלטנו שאנחנו בעצמנו נעשה זאת, ועתה חלקו לעולם הבא מובטח לו כמקודם. באותה שעה חזרו להבעל שם טוב המוחזין הקדושים שלו וראה שכל דברי האשה אמת וצדק, ונשאר אז עם תלמידיו לשבות שם בשבת הבאה ושבתו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, וחיידשו עם בעל הבית חידושים רבים בסודות התורה ואחרי השבת נסעו לדרכם לשלום.

מעלת אמירת התהילים (יומא דהילולא של דוד מלכא משיחא)

קרחת יער קטנה, בארץ לא עבר בה איש... חיזור כמת מישש הגביר את כל איבריו ומשנוכח כי נותר שלם בגופו, החל נותן דעתו לצרה שניתכה עליו - גירוש פתאומי אל סבך יער מאיים שורץ חיות טורפות. מבלי משים לחש פסוקי תהילים: "אל תסתר פניך ממני ביום צר לי... מפני זעמן וקצפך כי נשאתני ותשליכני..." אותם פסוקים יקרים שאך ישראל שואב המים ידע לשיר אותם באמת, ושאך לפני שעה קלה זלזל בערכם מעלתם... ממרחק ניבט אליו אלומות אור, ואלו הלכו והתגלו כחלונותיה של טירה מרשימה ביותר. הוא גישש את דרכו אל פתחה, ואז נשמע בת קול אומרת: יבוא דוד מלך ישראל! ואחר דומיה קלה: ברוך הבא דוד מלך ישראל! יבוא נא רבי ישראל בעל שם טוב...! ברוך הבא רבי ישראל בעל שם טוב...! אז נשמע קולו של הבעש"ט נישא בשאלה: מי הוא זה היהודי הניצב בחוץ? עד מהרה נשמע קולו של דוד המלך: אני דוד מלך ישראל, זימנתי יהודי זה לדין תורה על שעלב וביזה ברבים את ישראל שואב המים השופך נפשו מידי לילה בספר התהילים שלי וגורם נחת רוח לעילא...! לא זו אף זו, שבתעוזתו החשיב את לימוד התורה שלו ושל חבריו יותר מפרקי התהילים שלי. כעת יעיין בית הדין בדינו ורבי ישראל בעל שם טוב יהיה לו לפרקליט! מסקנת בית הדין לא בוששה לבוא: הגביר התחייב בנפשו בפגיעתו בקדושת ספר התהילים! רוחו של הגביר איימה לפרוח מקרבו, אך אז נשמע קולו של הבעל שם טוב: אינני חולק כלל על חומרת מעשהו של הגביר... אמנם, העונש שהושת עליו, כמדומני, אינו בר תועלת. בני עירו הלא לא יעלו בדעתם בשל מה באה אליו הצרה הזאת, ולא יבינו עד היכן מגיע כוחה של אמירת תהילים. מוטב ישוב לביתו לחיים, על מנת שיערוך תיכף עם שובו סעודה ענקית, במהלכה יעלה על נס את רוממות ספר התהילים ואת מעלתו של ישראל שואב המים! הצעתו של הבעל שם טוב נתקבלה בבית הדין, והגביר נשם לרווחה. לפתע חש בברק אור המכה בעיניו ואחר חזה בהמון עיניים הנותנות בו מבטיון בשאלה: האם הנך מקבל על עצמך לעשות כדברי הבעל שם טוב? הן!! - צווח הגביר. או אז באחת נגוזה הטירה ההדורה עם דמויותיה המופלאות, כשמסביב שבה לשרור האפילה... עוד עיניו מפלבלות בתדהמה, שבה הרוח ונשאה אותו במסע נמרץ שהסתיים על מפתן ביתו. מיד למחרת ערך סעודה ענקית כהבסתחו, בה גולל באוזני עירו את סיפורו המופלא והעלה על נס את ייקרתו ומעלתו של ישראל שואב המים, וגודל מעלת לימוד ושמירת התהילים.

בעיירה קטנה ורחוקה ממעוזיבזו, עיר מושבו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א (יומא דהילולא ו' סיון), התגורר יהודי חשוב, שתורה וגדולה התאחדו על שולחנו. יום אחד עלה בליבו לכתוב לו ספר תורה אשר כמוהו לא היה, בתום שנים של ציפייה דרוכה הגיעה המלאכה לסימומה והגביר זכה לחבוק בלב נרגש את ספרו המיוחל. לשמחתו ולאושרו לא היה קץ ולכבוד מעמד הכנסת הספר להיכל, ציווה לערוך סעודה לכל בני העיר. יחד עם כל בני העיר המוזמנים נכנס לסעודה גם ישראל שואב המים, יהודי פשוט היה שלא קרא ולא שנה, אך ידע גם ידע להתייפח על ספר התהילים, ולדבר אל הקב"ה כהתחנן בן אל אביו. היה הוא מן המקדימים לבוא לסעודה, הן הרעב היה בן בית קבוע אצלו, וכעת קיווה למצוא בסעודה מפוארת זו כדי שביעה.

מיד כשנכנס רצה לפתוח בסעודה, אך מיד השיגה אותו אזהרתו הנמרצת של הגביר: איש בל יחין לפתוח בסעודה טרם יבצעו על לחמם נכבדי הקהל! וממרום מושבו קרא, ראו נא מי מצא לו אומץ לעמוד לפני כל הגדולים היושבים כאן ולקחת חלק בראש. הא לכם הדיוט קופץ בראש! ישראל שואב המים בהה בו מפינתו מבעות, ורגע לאחר מכן החל ממלט את רגליו מן המקום כבורח מפני הדליקה, אך זעקותיו של הגביר השיגוהו: וכי מה סבור הנך, כי כיוון שיכול הנך לקרוא מספר פרקי תהילים בלי שגיאה, חשוב הנך מכל בעלי התריסין היושבים כאן? דל גאה שכמוך! לך לך מכאן!. חזר ישראל שואב המים לביתו, רעב ומושפל, וכשספר התהילים בידו החל שופך את מר שיחו: ריבונו של עולם! - קרא מסבך דמעותיו - אפילו להכיר את מקומי איני יודע, הדיוט שכמוני... ומעט פרקי התהילים שלי, גם הם מלאים גאווה סרוחה... כך בפירוש אמר הגביר, הגאון, התלמיד חכם... אבא שבשמים! הרי אני לפניך ככלי מלא בושח וכלימה... אך אף על פי כן הנני מתחזק ואומר עוד כמה מילים "כי לא-בוה ולא שקץ, ענות עני... ובשועו אליו שמע".

בבית המשתה של הגביר כבר שכבו הדי הנגינה, הקהל התפזר והגביר נותר לבדו. לפתע נשמעו נקישות קצובות על דלתו. בפתח הבית ניצבה דמות לא מזוהה שסיפרה על מאן דהוא הממתין לו ברחוב, בעוד הדלת פתוחה לרווחה, לפתע נשבה בעוז רוח פרצים ועד שלא היה סיפק ביד הגביר להתגונן מפניה, טענה אותו הרוח על כתפיה ונסקה אל על... המסע המסתורי הסתיים בנחיתה רכה על

חזקנו קורא נא

לחיזוק ולעידוד לימים אלו

בזנה שעברה הבאנו את המאמר הזה לקראת חג השבועות - זמן מתן תורתנו, ובו מאמר מיוחד במעלתו וחיזוק לימוד התורה הק', ובפרט בתוך התקופה בו אנו נמצאים. המאמר נכתב ע"י הרב שמואל פולק שליט"א עורך עלון "אז נדברו" ותשואות חן חן לו. ותהא משכרתו שלימה מן השמים. המאמר נכתב בראשונה לגיליון "מרבח תורה" היו"ל בחסידות צאנז. ובחזרתו להביא זאת כאן שוב עקב המצב הבטחוני השורר בארצנו הק'.

ידי אחרי המגיפה...

אחד הוא נאלץ לעבור לבית אבות... ויום אחד הוא גם עבר לעולם שכולו טוב... אז אני שואל אותך: שייך?? האם שייך שזקן יעשה שינויים בחיים??

מה פירוש שייך?? זה לא שאלה האם שייך... עובדה!! עובדה ששייך... כל השאלה היא: האם רק המציאות העגומה יכולה לקבוע עובדות

וגילו ברעדה

כתב החיד"א בספרו 'לב דוד': הגם שיש לשמוח ולאכול בחג השבועות כמו שמצינו בגדולי ישראל שהיו שמחים, וישבעו ויתענגו. מכל מקום יקיים "וגילו ברעדה", כי התורה ניתנה ברדת ובאימה. וגם הוא זמן דין על פירות האילן.

עוד יוסיף אומץ לתת חלקו ביום לתורה כיד השם הטובה עליו, ויום קדוש כזה אל ישלחנו ריקם מלימוד התורה. והשם אורחותיו, מוצא מקום לנוח מעט, ולשמוח בשמחת יום טוב בסעודה, ובוודאי ללמוד תורה ביום שקיבלנוה.

מוסיף בספר פלא יועץ: מה טוב לשפוך נפשו בימים אלו, שיזכה הוא ובניו לכתרה של תורה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

בשטח... האם רק קורונה אלימה יכולה להוכיח ששייך לעשות מהפכים... או... או אולי גם אני יכול?? השאלה הזו נשאר פתוחה!! כל אחד יחרוץ את גורלו!!

לכלל ישראל יש סמל ודוגמה משלושה ענפי רוח שהתחילו באמצע החיים!!

רבי יוחנן בן זכאי!! רבי אליעזר הגדול!! ורבי עקיבא!! המכנה המשותף ביניהם ששלושתם היו מוסרי התורה!! ושלתם דפקו יום אחד על השלחן והחליטו לבצע מהפך באמצע החיים... רבי יוחנן בן זכאי התחיל ללמוד בגיל ארבעים (עד אז הוא עסק בפרגמטיא כמבואר ב"ה) רבי אליעזר הגדול חרש עם הבהמה... והבהמה קיבלה קורונה והוא החליט: לטובתי נשברה רגל פרתי ועזב את הכל והלך ללמוד תורה... ורבי עקיבא כולנו יודעים שהתחיל מגיל ארבעים... מה כ"כ מיוחד בשלושת מוסרי התורה האלו??

הם לא חיכו לאיזה קורונה או לאיזה זעזוע רפואי רח"ל שיוכיח להם ששייך להשתנות!! זה הגיע מהחלטה! נטו מהחלטה!! זה כל ההבדל בינם לבין כל יהודי אחר... כל זקן חילוני מבין יום אחד שהוא לא עשה כלום בחיים... כל אחד שגורר את עצמו בחיים מבין שצריך להשתנות... אבל הוא מכבד את הקורונה שתעשה את

לאחר תקופה ממושכת שכל אחד התבודד בחדרי רוחו והתכבד בביתו, שוב רוצים אנו לחזור אט אט שגרה, אבל חג השבועות בפתח, הרבה תובנות נאמרו סביב התקופה הכ"כ מיוחדת שמאחורינו... הרבה לקחים נלמדו... אבל ניתן לומר שאחד מהמסרים העוצמתיים ביותר שאנחנו מוכרחים להוציא מאותה קורונה, היא הניפוץ מיתוס של המושג "לא שייך"!!

בדורנו יש מושג שקוראים לו "לא שייך"!! תגיד לי: שייך לעשות תונה מצומצמת עם עשרה אנשים?? לא שייך!!

אני שואל אותך: אברך מתחת גיל 35 שייך שהוא יעשה ליל הסדר לבד בבית?? לא! לא שייך!!

שייך שבל"ג בעומר יהיו במירון רק מאתיים איש ולא יותר?? לא!! לא שייך!! אין על מה לדבר!!

והנה הגיע הקורונה והוכיחה לנו ש... ששייך!! כל מיני דברים הזויים בכל קנה מידה שעד היום זה היה נישט שייך... פתאום הוכח ששייך ושייך... ואיך? איך פתאום זה נהיה שייך??

פשוט מאוד: ברגע שמבינים את חומר העניין ואת גודל המשמעות של המצב... פתאום הכל נהיה שייך... הכל בא בחשבון... ואמנם ברגע הראשון היה נראה לנו שהשמים נופלים עלינו אבל מהר מאוד הופתענו לראות ששייך ושייך...

הקורונה לימדה אותנו שאם צריך!! ואם זה כורח המציאות!! וזה מה שנדרש אז שייך!! הקורונה הרגה את הטיוח והשפאכטעל שקוראים לו לא שייך!!

אין יותר לא שייך!! הוא מת מקורונה... את המסר הזה אנחנו צריכים לקחת לעצמות:

האם שייך להשתנות באמצע החיים?? האם שייך אחת ולתמיד לדפוק על השלחן ולהחליט שמהיום אני קובע עיתים לתורה אבל באמת? נו... מה אתה אומר... שייך??

שייך ושייך!! רק מה?? צריך לדפוק על השלחן!! השאלה מי מתכבד לדפוק על השלחן?? האם רק קורונה יכולה לדפוק על השלחן ולתפוס אותי באזניים או... או אולי גם אני יכול?? זה כבר עניין של בחירה!!

אני אחליט ואני אחרוץ האם גם אני מסוגל לדפוק על השלחן ולבצע שינויים דרמטיים בחיים... או רק לקורונה יש זכות לעשות את זה...

אני אגלה לך סוד כמוס: גם הזקן הכי מסודר והכי מקובע נאלץ בשלב מסוים בחיים לעשות כל מיני שינויים דרמטיים בחיים... מה אפשר לעשות... יום

זה... ואילו רבי אליעזר עמד מול הפרה שנשברה לה הרגל... וזה הספיק לו!! הוא כבר הבין ששייך לבצע שינויים והוא קם ועשה את זה הלכה למעשה!!

זה הכל!! זה מה שנדרש מאיתנו... פשוט ללמוד לקח מהקורונה... אם הקורונה הצליחה לתפוס אותנו באזניים ולהוכיח לנו ששייך לבצע את הדברים הכי הזויים...

אז הגיע הזמן להתמלאות בקנאת סופרים... ולהגיד לקורונה... את תראי שגם אני מסוגל לתפוס את עצמי לידיים... גם אני מסוגל להוכיח לעצמי שאני יכול... בלי גלגלי עזר של קורונה

האריז"ל אומר שחג שבועות הוא בחינה של יום דין!! כי עיקר הוראת חייו של האדם תלויה ביום הזה... ויש הרבה שמסתכנים עם זה... וכי חג השבועות הוא יום הדין, הרי מקובלנו שא' בתשרי הוא ר"ה לאדם? ומה התשובה??

לא!! אל דאגה... חג השבועות הוא לא יום הדין... אבל מה כן??

בחג השבועות הקב"ה פונה לכל אחד ואחד מאיתנו בלשון יחיד: אנוכי ה' אלוךך!!

בני היקר: קום מרבצך... וקח את המושכות... קח את עצמך לידיים... וביום הזה יש לכל אחד מאיתנו את הבחירה האם לקבל את הפניה הזו... האם אכן לתפוס את עצמי לידיים ולהוכיח לעצמי שאני יכול... או לחכות לאיזה קורונה שתתפוס אותנו בגרון ותפתיע אותנו ורק אז נגלה שאנחנו יכולים... אז כנראה שבשנה שעברה בחג השבועות הנושא של הקורונה עלה לדיון בשמים... לא!! שלא תבין לא נכון!! הקורונה עצמה לא נגזרה בחג השבועות אלא רק ביום הדין של ר"ה... אבל בחג השבועות נשאלה השאלה בשמים: האם מיועדינו מסוגל לעשות שינויים בחיים או שהוא צריך קורונה בשביל לזוז... ובחג שבועות התברר למגינת לב שכנראה אנחנו צריכים את הגלגלי עזר של הקורונה...

אבל השנה אנחנו נקבל על עצמנו עול תורה!! רבש"ע: אני כבר לא צריך עזרה חיצונית... אני יודע לדפוק על השלחן לבד!! אני מאמין ששייך לבצע שינויים בלי דרמות סביבתיות!!

אני מקבל על עצמי כעת ועכשיו להתחיל לתת משמעות לחיי!! מתוך הבנה שאני אורח כאן בעולם הזה... ואני מוכרח ליצוק תוכן מינימלי של לכה"פ שעת לימוד מדי ערב... לכה"פ...

יתן ה' שזוכה למלאות את הוראת חיינו... וכיון שקבלתם על עצמכם עול תורה הרי כאילו לא הטאתם מימכם... יתן ה' שבהג שבעות זה יחמול ה' על עמו וירפא את ארצו ונחלתו.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הוצאת הגליון כולו לטובת ולעלוי נשמת לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל להגל יו"ד שחל היום נלב"ע בחג שבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ק אור שבעת הימים מרן רבי ישראל - בעל שם טוב נלב"ע בחג השבועות, שנת תק"כ, ומנו"כ בעיר מעזיבוז ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

ב"ה העלון קיבל תאוצה רבה בקרב שוחרי התורה והחסידות, אמנם ידוע כי "אם אין קמה - אין תורה" בשביל להחזיק את כל מערכת הגליון הקלדה עריכה עימוד ועיצוב והדפסה עולים לדמים מרובים מדי שבוע, ומבקשים ממכם הקוראים שיחיו כל אחד בשמו הטוב יבורך ויתהלל, ביום זה של קבלת התורה, לחזק גם את הגליון שמפיץ לאור עולם דברי תורה וחסידות, ועיניכם רואות כל אלה. תרומות אפשר להעביר ע"י אחד מהאפשרויות שכתובים פה על גבי גיליון. בברכת שזוכה להגדיל תורה ולהאדירה.

המעוניין לתרום להוצאת העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים היו"ל, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.